

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»
у 2019 році

Львів – 2020

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» у 2019 році: Інформаційне видання. Львів, 2020. 116 с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові розробки, публікації та інші результати наукової та науково-організаційної діяльності ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» у 2019 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор

Відповідальний за підготовку видання:

Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- сталого розвитку гірських та сільських територій;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інвестиційного потенціалу регіонів;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку виробничої сфери та інвестиційної діяльності в регіонах;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, демографічних та міграційних процесів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- розробку проектів стратегій та програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогностичних матеріалів, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи та консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності;
- організацію нарад, семінарів, конференцій.

У 2019 році Інститут здійснював підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації за спеціальностями 051 «Економіка» та 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»: через аспірантуру – докторів філософії в рамках провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти (відповідно до отриманих ліцензій МОН України), а також через докторантуру.

В Інституті діє спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних

сил і регіональна економіка» (наказ МОН України №1714 від 28.12.2017 р.).

Організаційну структуру Інституту у 2019 році складали 7 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики та природокористування;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ регіональної фінансової політики;
- відділ проблем реального сектору економіки регіонів;
- відділ просторового розвитку;
- відділ проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів;
- сектор транскордонного співробітництва.

Наукова діяльність Інституту у 2019 році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт. Згідно із Статутом, головними напрямками наукової діяльності Інституту, затвердженими Президією НАН України, є:

- наукові засади формування регіональної політики та просторового розвитку;
- еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- регіональна соціальна політика, демографічні проблеми в регіоні, регулювання міграційних процесів;
- перспективи розвитку територіальних громад, транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Концепцією стратегічного розвитку установи на 2018-2027 рр.(схваленої Вченою радою Інституту 29.06.2017 р.) визначено такі основні напрямки наукових досліджень Інституту на середньострокову перспективу:

- Наукові засади формування та реалізації державної регіональної політики;

- Дослідження соціально-економічних проблем та перспектив просторового розвитку територіально-суспільних систем різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів);
- Розробка моделей економічного розвитку регіонів на засадах ефективного використання їх ендегенного потенціалу;
- Соціально-гуманітарний розвиток регіонів в контексті сучасних трендів та регіональна міграційна політика;
- Науково-практичні основи формування і реалізації регіональної екологічної політики;
- Фінансове забезпечення процесів соціально-економічного розвитку регіонів та територіальних громад;
- Наукове супроводження процесів реформування адміністративно-територіального устрою держави та публічних фінансів;
- Сучасні тенденції розвитку урбаністичних процесів, проблеми функціонування міст та їх взаємодії із сільськими територіями;
- Диверсифікація форм і напрямів соціально-економічного розвитку сільських територій;
- Розвиток реального сектора економіки регіонів України та моделі його інвестиційного забезпечення;
- Розвиток транскордонних регіонів в контексті активізації євроінтеграційних процесів.

На підставі результатів оцінювання наукової та науково-організаційної діяльності установи за період 2012–2016 рр., проведеного у жовтні 2017 р. відповідно до Методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього Національної академії наук України» була віднесена до наукових установ за категорією "Б" – Установа має вагомні результати для забезпечення розвитку науки і практики відповідної галузі і дає необхідні для України результати. Три наукові підрозділи Інституту (відділ регіональної екологічної політики та природокористування, відділ регіональної фінансової політики та відділ просторового розвитку) віднесені до категорії «А» (мають вагомні наукові і практичні результати національного та міжнародного значення), інші підрозділи – до категорії «Б».

I. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2019 РОЦІ

Проведені протягом 2019 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів. Основні наукові досягнення Інституту у звітному році:

- Обґрунтовано наукові засади удосконалення державної регіональної політики, які узгоджуються з цілями концепції сталого розвитку, інклюзивного зростання та враховують сучасні закономірності регіонального розвитку.
- Окреслено концептуальні положення щодо формування моделі smart-спеціалізації регіонів України та методичні підходи до визначення видів smart-спеціалізації регіонів.
- Досліджено теоретико-методологічні засади ексклюзивності регулювання соціально-економічного розвитку регіонів, визначено принципи та пріоритети моделі інклюзивного розвитку регіонів.
- Визначено особливості проходження адміністративно-фінансової децентралізації в Україні в частині аналізу цілей реформи щодо різних рівнів публічного управління та стану законодавчого забезпечення децентралізації в Україні
- Детерміновано ризики функціонування сучасної системи фінансового вирівнювання, що пов'язані з впровадженням бюджетної децентралізації, та запропоновано шляхи їх нівелювання.
- Окреслено концептуальні засади зміцнення спроможності територіальних громад на основі ефективного використання їх ендегенного потенціалу,
- Здійснено аналіз діючого механізму економічного регулювання екологічної безпеки на регіональному, субрегіональному й локальному рівнях та його ефективності в умовах сучасної адміністративно-територіальної реформи.
- Розроблено та апробовано методичний інструментарій оцінювання структурно-інституційної трансформації економіки міст Західного регіону України.
- Розвинуто теоретико-методологічні основи дослідження міграційної активності населення та досліджено міграційну активність молоді Карпатського регіону України.
- Розроблено методику оцінки конкурентних переваг прикордонних регіонів України у транскордонному просторі Україна – ЄС та

здійснено розрахунок інтегрального індексу їх інвестиційної привабливості.

- Визначено основні перешкоди і можливості та окреслено інструменти економічного розвитку українських прикордонних громад, які межують з країнами-членами ЄС в рамках транскордонного співробітництва.
- Розроблено проєкти Стратегій регіонального розвитку Запорізької та Львівської областей області на період до 2027 року та Плани заходів на 2021-2023 роки з їх реалізації.
- Здійснено прогностичні розрахунки соціально-економічного розвитку прикордонних територій Закарпатської області з врахуванням відкриття на них перспективних пунктів пропуску через державний кордон.
- Організовано та проведено IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ».
- За результатами досліджень в 2019 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 55 розробок (довідних записок, наукових доповідей, аналітичних матеріалів, методичних рекомендацій тощо), впроваджено 44 розробки. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 30 розробок, впроваджено – 19.
- д.е.н., проф. Кравців В.С., д.е.н., проф. Сторонянська І.З. та к.е.н., с.н.с. Жук П.В. стали лауреатами Премії НАН України імені М.І. Туган-Барановського за цикл праць "Децентралізація влади та реформування адміністративно-територіального устрою в Україні".
- К.е.н. Левицька О.О. нагороджена Премією Президента України для молодих вчених за цикл наукових праць: «Розвиток людського потенціалу системи охорони здоров'я України в умовах внутрішніх трансформацій і глобальних викликів».

II. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ВІДОМЧОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ГОСПДОГОВІРНОЇ ТЕМАТИКИ

У 2019 р. проводились дослідження із 11 НДР відомчої тематики та 4 НДР програмно-цільової та конкурсної тематики НАН України, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. З них у звітному році розпочато дослідження по 8 НДР (6 – за бюджетною програмою 6541030, 2 – за бюджетною програмою 6541230), завершено дослідження по 7 НДР (3 – за бюджетною програмою 6541030, 4 – за бюджетною програмою 6541230).

В рамках бюджетної програми 6541230 у звітному році науковими підрозділами, які за результатами оцінювання ефективності діяльності установи були віднесені до категорії А, продовжувалося виконання відомчої науково-дослідної роботи та наукового проекту дослідницької групи молодих вчених, розпочатих у 2018 р. Крім того, за бюджетною програмою 6541230 на засадах співфінансування виконувались: 1 НДР в рамках спільних міжнародних досліджень та 1 науково-технічний проект установ НАН України.

Загалом за бюджетною програмою 6541030 виконувалися 11 НДР, за бюджетною програмою 6541230 – 4 НДР.

Виконано також 1 НДР державної тематики (грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених) та 3 НДР госпдоговірної тематики. Продовжувалося виконання міжнародного проекту в рамках програми ЄС «Еразмус+».

ДЕРЖАВНА ТЕМАТИКА

1. НАПРЯМКИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Вид тематики: державна тематика (грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених, договір Ф82/218–2019 від 28.10.2019 з Міністерством освіти і науки України; № державної реєстрації 0119U103197).

Керівник роботи: к.е.н. О.Б. Назаркевич.

Виконавці: к.е.н. М.О. Карп'як, к.е.н. Н.М. Попадинець.

Термін виконання: жовтень-грудень 2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Запропоновано методичний підхід до визначення індексу ефективності господарської діяльності малих фермерських господарств в Україні, що

допомогло комплексно оцінити стан розвитку малого аграрного підприємництва на основі чотирьох груп показників: ефективності та інтенсивності господарювання малих фермерських господарств, екологічного стану та соціального розвитку (О.Б. Назаркевич).

- Проведено оцінку діяльності малих підприємств за видами економічної діяльності. Здійснено комплексну рейтингову оцінку ефективності господарювання малих фермерських господарств, що дало можливість виявити значну диференціацію екологосоціоекономічних показників у регіональному розрізі. Окреслені сильні і слабкі складові діяльності малих фермерських господарств в регіонах України можуть стати основою формування перспективних напрямів сталого розвитку малого підприємництва у територіальних громадах (О.Б. Назаркевич).
- Визначено цілі та форми впровадження державно-приватного партнерства з метою розвитку малого підприємництва у сільських громадах України (О.Б. Назаркевич).
- Запропоновано перспективні напрямки підвищення підприємницької активності в територіальних громадах України та розроблено рекомендації щодо розвитку об'єднаних територіальних громад через підтримку розвитку малого підприємництва за рахунок: широкого використання механізмів державно-приватного партнерства; зменшення екологічного навантаження та переходу до органічного виробництва; стимулювання розвитку сільськогосподарської кооперації; стимулювання до підприємницької діяльності та надання можливості започаткування власної справи для всіх груп населення; розвитку несільськогосподарського підприємництва (сільський, зелений і фермерський туризм, транспортне обслуговування, ремонтні, будівельні та інші послуги (О.Б. Назаркевич, М.О. Карп'як, Н.М. Попадинець).

За результатами досліджень в рамках виконання роботи за звітний період опубліковано 3 статі у міжнародних виданнях (в т.ч. 1 – за кордоном) та 2 тез у збірниках за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій. Заключний звіт про науково-дослідну роботу направлено замовнику – Міністерству освіти і науки України (акт приймання передачі № 1 від 17.12.2019 р.).

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВА ТА КОНКУРСНА ТЕМАТИКА НАН УКРАЇНИ

1. ЗМІЦНЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ОСНОВІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕНДОГЕННОГО ПОТЕНЦІАЛУ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (за **бюджетною програмою 6541230**; Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки, Розпорядження Президії НАН України від 17.01.2019 р. № 29 «Про продовження фінансування грантів НАН України дослідницькими лабораторіями/групами молодих учених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки у 2019 р.», договір №01-19 від 4.02.2019 р.; № державної реєстрації 0118U006607).

Науковий керівник роботи: к.е.н. І.М. Гринчишин.

Основні виконавці: к.е.н. І.М. Гринчишин, к.е.н. І.В. Лещух, к.е.н. Х.О. Патицька.

Термін виконання: 26.10.2018 р. – 13.12.2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження ендогенного потенціалу територіальної громади, яка об'єднує теоретичні обґрунтування щодо впливу ефективності використання його складових (людської, природно-ресурсної, бюджетної, інвестиційної) на спроможність громади як базового індикатора оцінки адміністративно-фінансової децентралізації (І.М. Гринчишин, Х.О. Патицька, І.В. Лещух).
- Розроблено науково-методичний підхід до оцінювання ендогенного потенціалу територіальних громад на основі взаємопов'язаних етапів і методів оцінки людського, природно-ресурсного, бюджетного, інвестиційного, інфраструктурного потенціалів, що передбачає: визначення мети та завдань оцінювання (виявлення причин неефективного використання; з'ясування можливостей нарощення потенціалу, ідентифікацію невикористаних резервів; типологізацію територіальних громад за критеріями наявності сформованих ресурсів та рівнем залежності від зовнішнього фінансування; обґрунтування множини показників ефективності використання ендогенного потенціалу та розрахунок часткових індикаторів, що дозволило

- запропонувати концептуальні засади зміцнення спроможності територіальних громад (І.М. Гринчишин, Х.О. Патицька, І.В. Лещух).
- Обґрунтовано концептуальні засади зміцнення спроможності територіальних громад, що базуються на: ідентифікації ендегенних детермінант підвищення ефективності використання їх потенціалу на основі: комплементарності механізмів відтворення людського потенціалу; ефективності управління природно-ресурсними активами територій; детермінації невикористаного та прихованого бюджетного потенціалу; активізації інвестиційної діяльності; генеруванні нових «точок економічного зростання» та деконцентрації економічної активності, що сприятиме інтенсифікації довгострокових ефектів соціально-економічного розвитку територіальних громад, отриманню базових та нових знань, можливості їх інноваційного розвитку (І.М. Гринчишин, Х.О. Патицька, І.В. Лещух).
 - Окреслено перспективні напрями зміцнення спроможності територіальних громад в частині підвищення ефективності формування та використання бюджетного потенціалу територіальних громад, зокрема, перехід від оподаткування працівника до оподаткування мешканця; удосконалення процедури адміністрування податків на майно в частині реєстрації речових прав на нерухоме майно та проведення нормативної грошової оцінки земель (Х.О. Патицька).
 - Виявлено тенденції використання бюджетного потенціалу територіальних громад та з'ясовано закономірності їх розвитку в умовах адміністративно-фінансової децентралізації, що дозволило запропонувати напрямки вдосконалення освітніх, медичних, культурних та управлінських послуг на рівні територіальної громади. Обґрунтовано, що критеріальними умовами забезпечення спроможності територіальних громад є активізація підприємницької діяльності та належна організація публічних послуг мешканцям громади (І.М. Гринчишин).
 - Обґрунтовано механізми відтворення людського потенціалу на шляху ендегенізації соціально-економічного розвитку; пріоритети відтворення і людського потенціалу громад визначені на основі непрямого впливу на якісні параметри життя населення через покращення стану соціальної інфраструктури (пріоритет розвитку креативного молодіжного простору) та переорієнтацію стратегічного планування на розвиткові цілі, що передбачають створення умов для розвитку бізнесу і самозайнятості на території громади (І.В. Лещух).
 - Окреслено пріоритетні напрями реалізації ендегенного інвестиційного потенціалу в частині його формування/наращення або

нарощення/оптимізації у територіальних громадах в залежності від їх віддаленості від «точок економічного зростання». Детерміновано проблеми, що уповільнюють інвестиційну активність у територіальних громадах, зокрема, посилення процесів концентрації інвестиційної та економічної активності в регіональних «точках економічного зростання» з одночасним її послабленням на периферійних територіях (І.В. Лещух).

- Визначено практичні кроки формування фінансово-економічної основи територіальних громад в частині ефективного управління природно-ресурсними активами територій на основі забезпечення раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, проведення оцінки та контролю надходження частини рентної плати до місцевих бюджетів, розвитку публічно-приватного партнерства, формування єдиної системи реєстру земель з чітким розподілом її призначення та власності, моніторингу та контролю за вчасною сплатою податку на землю (Х.О. Патицька).

За звітний період в межах виконання гранту опубліковано 21 наукову працю (виконавцям гранту належить 23,67 д.а.), у т.ч.: 1 монографію, 1 параграф в колективній монографії, 1 наукове видання (науково-аналітична доповідь), 9 статей у фахових виданнях (з них 1 – у виданні, яке входить до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science), 9 тез у матеріалах конференцій.

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено до регіональних та місцевих органів влади 3 розробки, з них впроваджено – 3.

2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗБУДОВИ МЕРЕЖІ ПУНКТИВ ПРОПУСКУ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (за бюджетною програмою **6541230**; науково-технічні проекти установ НАН України 2019 року (розпорядження Президії НАН України від 07.03.2019 №157; договір №02-19 від 01.04.2019 р.; № державної реєстрації 0119U101408).

Термін виконання: 01.04.2019 р. – 28.12.2019 р.

Співфінансування: обласний бюджет Закарпатської області на 2019 р.; договір №04-19/19 від 3.06.2019 р. із Закарпатською обласною державною адміністрацією.

Термін виконання: 03.06.2019 р. – 28.12.2019 р.

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула.

Основні виконавці: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська; д.е.н., проф. С.О. Ішук С.О.; д.е.н., проф. С.Л. Шульц; к.соц.н. А.О. Максименко; к.е.н. Дуб А.Р.; к.е.н. Л.Й. Созанський; к.е.н. О.М. Луцків; Я.Я. Калат; О.П. Демедюк.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено чинні спільні стратегії, програми, угоди про розвиток суміжних прикордонних територій (на рівні регіону, району, населених пунктів), розвиток транспортних мереж, транспортного сполучення та транспортної інфраструктури в контексті посилення співпраці із прикордонними територіями України у розрізі окремих ділянок українського кордону у Закарпатській області. Проаналізовано національні та регіональні стратегії (концепції, програми, генеральні плани територій) Угорщини, Словаччини, Румунії та Польщі щодо перспектив розвитку транскордонних територій та необхідності відкриття нових та модернізації наявних пунктів пропуску через державний кордон. Структуровано законодавче забезпечення розвитку транспортних мереж у ЄС. Вивчено законодавче поле та акти, які регулюють питання управління зовнішнім кордоном ЄС, функціонування зовнішнього кордону (інформаційне забезпечення, умови перетину кордону іноземними громадянами, митні процедури) (Х.М. Притула, С.Л. Шульц, А.О. Максименко, О.П. Демедюк, О.М. Луцків).
- Обґрунтовано перспективи подальшої інтеграції транспортної мережі Закарпатської області до міжнародних та трансєвропейських транспортних мереж (автомобільні та залізничні коридори: Критські коридори, FRC, TEN-T, TRACECA), які пролягають через територію області (Х.М. Притула, А.О. Максименко, Я.Я. Калат).
- Розроблено алгоритм збору інформації щодо часу очікування автомобільного та вантажного автотранспорту на пунктах пропуску у межах Закарпатської області. Здійснено збір та систематизацію отриманої інформації. Розраховано середній час очікування для легкових автомашин та вантажних транспортних засобів залежно від часу перетину, дня тижня. Визначено пікові години навантаження та мінімальний час очікування (Х.М. Притула, А.О. Максименко, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Здійснено експертно-розрахункову оцінку функціонування мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області на українсько-словацькій, українсько-угорській та українсько-румунській

ділянках державного кордону за період початок 2015 р. – 1 півріччя 2019 р. Основними індикаторами оцінки визначено рівень розвитку транспортної інфраструктури; коефіцієнт завантаженості діючих пунктів пропуску; темп приросту/зниження потоків всіх категорій перетинів через державний кордон; середній час очікування на кордоні; частка пункту пропуску у загальному обсязі пасажиро- та вантажопотоків (Х.М. Притула, І.З. Сторонянська, С.О. Ішук, С.Л. Шульц, А.О. Максименко, Л.Й. Созанський, А.Р. Дуб, О.М. Луцків).

- Обґрунтовано методичний підхід до оцінки перспектив розбудови мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області, який враховує параметри горизонтальних та вертикальних систем розподілу потоків, функціональне призначення пункту пропуску та перспективи завантаження пасажиро- та вантажопотоками з огляду на його місцезнаходження відносно транспортних та промислових вузлів, індустриальних парків, логістичних центрів, аеропортів тощо (Х.М. Притула, А.О. Максименко, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Розраховано інтегральний індекс пріоритетності відкриття пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області, складовими якого є: зведений коефіцієнт навантаження, який характеризує рівень навантаження транспортними засобами на національному рівні у розрізі всіх ділянок кордону; зведений коефіцієнт навантаження на регіональному рівні, який включає параметри навантаження на ділянці кордону; показники трафіку вхідних та вихідних потоків та концентрації потоків; зведений коефіцієнт вагомості пункту пропуску; експертна оцінка перспектив завантаження пасажиро- та вантажопотоками (Х.М. Притула, А.О. Максименко, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Обґрунтовано перспективи розбудови мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області виходячи з низки визначальних стимулюючих та стримуючих факторів впливу на рівень їх завантаження пасажиро- та вантажопотоками. До основних стримуючих факторів віднесено: близькість до населених пунктів та неможливість розбудови об'їзних доріг; складність інженерних рішень при проектуванні паромних переправ з огляду на сезонну зміну рівня води у річці Тиса; зростаючі вимоги при облаштуванні автомобільних пунктів пропуску, які функціонуватимуть на території біосферних резерватів та заказників; необхідність облаштування меліоративних каналів, які проходять територією перспективного пункту пропуску тощо

(Х.М. Притула, І.З. Сторонянська, С.О. Іщук, С.Л. Шульц, А.О. Максименко, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк, Л.Й. Созанський, А.Р. Дуб, О.М. Луцків).

За результатами проведеного дослідження опубліковано 5 наукових праць загальним обсягом 26,08 д.а., з них 1 науково-аналітична доповідь, 4 статті.

За результатами виконання науково-дослідної роботи підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 5 наукових розробок (у т.ч. наукову доповідь, науково-аналітичну записку, проміжні та заключний звіти), з них 1 – до центральних органів влади. Впроваджено 4 розробки (на рівні регіональних органів влади).

3. СТИМУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНАХ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС: КРАЩІ ПРАКТИКИ КРАЇН СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (за бюджетною програмою **6541230**; спільні міжнародні наукові дослідження 2019 року (розпорядження Президії НАН України від 16.05.2019 р. №301; договір №04-19 від 16.05.2019 р.; № державної реєстрації 0119U102711).

Науковий керівник роботи: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула.

Основні виконавці: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська; м.н.с. Я.Я. Калат; пров. інж. О.П. Демедюк.

Термін виконання: 16.05.2019 р. – 27.12.2019 р.

Робота виконана в рамках реалізації Проекту технічної допомоги Європейського Союзу «Boosting Local Economic Growth in Border Regions in the Process of EU Integration: Best Practices of Eastern Partnership (EaP) Countries» (програма Еразмус+, напрям Жан Моне). Номер угоди: 2018 – 2147 / 001 – 001; Номер проекту: 599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-SUPPA).

*Академічний координатор проекту: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська
Координатор проекту: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула. Асистент проекту: Я.Я. Калат*

Термін виконання: 01.09.2018 р. – 31.08.2021 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Ідентифіковано та систематизовано стимулюючі і стримуючі чинники розвитку транскордонного співробітництва за участі українських прикордонних регіонів, які межують з країнами-

членами ЄС, в умовах трансформаційної економіки. Наголошено, що активізації транскордонного співробітництва сприятиме підготовка спільних стратегічних і програмних документів, покращення транспортної та прикордонної інфраструктури, забезпечення доступності до пунктів пропуску та надання якісних послуг при перетині державного кордону, стимулювання спільної підприємницької діяльності, підвищення інформаційної підтримки громад (Х.М. Притула, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).

- Окреслено сучасні тенденції глобалізації економічних процесів та ідентифіковано існуючі можливості для прикордонних регіонів щодо розширення своєї участі у світовій торгівлі та глобальних ланцюгах вартості (Х.М. Притула).
- Обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку інституціоналізованих форм транскордонного співробітництва (єврорегіонів, ЄОТС та ОЄС) у прикордонних областях України, що межують з ЄС, на основі аналізу їх законодавчого забезпечення, принципів функціонування, джерел фінансування та кращих практик діяльності в Європі та Україні (Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Визначено перспективи розвитку транскордонних кластерів за участі прикордонних областей України, що межують з ЄС, в контексті застосування ними інструментів цілеспрямованої політики ЄС щодо розвитку кластерів та законодавчого врегулювання їх діяльності на національному рівні. Структуровано основні кластерні ініціативи за територією дії та потенційними сферами застосування (Х.М. Притула, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Здійснено аналіз результатів експертного опитування представників 124 прикордонних громад 5 областей (Волинської, Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької), які безпосередньо межують з країнами-членами ЄС, стосовно оцінки їх економічного потенціалу, поточного стану розвитку транскордонного співробітництва та перспектив розвитку в контексті реформи децентралізації. Виявлено особливості розвитку транскордонного співробітництва України з країнами-членами ЄС на місцевому рівні, визначено економічні виклики для розвитку об'єднаних територіальних громад та окреслено перспективні напрями розвитку транскордонного співробітництва за участі прикордонних громад Західного регіону України в українсько-румунському, українсько-молдовському, українсько-угорському, українсько-словацькому та українсько-польському транскордонних

регіонах (Х.М. Притула, І.З. Сторонянська, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).

- Вивчено та узагальнено кращі європейські практики та їх застосування у сфері транскордонного співробітництва. Виявлено основні перешкоди і можливості та окреслено інструменти економічного розвитку українських прикордонних громад, які межують з країнами-членами ЄС в рамках транскордонного співробітництва. Підготовлено та опубліковано монографію “Cross border cooperation of Ukraine with the EU countries: current challenges and possibilities” («Транскордонне співробітництво України з країнами ЄС: сучасні виклики та можливості») (д.е.н. Х.М. Притула, д.е.н. І.З. Сторонянська, к.е.н. О.І. Пастернак, к.е.н. Ю.О. Цибульська; Я.Я. Калат; О.П. Демедюк; О.Б. Цісінська).

Загалом за результатами проведених у звітному році досліджень опубліковано 5 наукових праць загальним обсягом 15,2 д.а., у т.ч. монографію, брошуру та 3 тези доповідей.

У рамках реалізації проекту організовано та проведено Міжнародний круглий стіл «Транскордонне співробітництво у країнах-членах ЄС: теоретичні напрацювання та найкращі практики» / «Cross-border Cooperation in EU Member States: Theoretical Studies and Best Practices» (7-9.05.2019; м. Орадя (Румунія)).

За результатами виконання проекту підготовлено інформаційний бюлетень (направлений центральним та регіональним органам влади), в також технічний звіт про результати I року реалізації проекту (направлений в Виконавчу агенцію з питань освіти, аудіовізуалізації і культури (Брюссель, Бельгія)).

4. ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (в рамках виконання науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України, розпорядження Президії НАН України від 26.06.2019 №385 «Про результати конкурсу проектів науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України у 2019 р.»; договір № 95-12/01-2019 від 01.07.2019р.; № державної реєстрації 0119U102522).

Науковий керівник роботи: к.е.н. І.В. Лещух.

Основні виконавці: к.е.н. І.В. Лещух, к.е.н. Х.О. Патицька.

Термін виконання: 01.07.2019 р. – 31.12.2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено наукові підходи до дослідження інноваційного потенціалу регіону, які передбачають: 1) систематизацію передумов для формування та чинників впливу на розвиток та нарощення інноваційного потенціалу; 2) встановлення функцій та джерел інноваційного потенціалу; 3) визначення складових інноваційного потенціалу із зазначенням їх кількісних вимірників та способів вимірювання (І.В. Лещух).
- Набули подальшого розвитку теоретичні підходи до визначення смарт-спеціалізації в контексті формування політики регіонального розвитку. Аргументовано, що суть смарт-спеціалізації полягає у визначенні можливостей регіону до генерації нових видів діяльності через виявлення пріоритетів локальної концентрації і максимально ефективного використання ресурсів (Х.О. Патицька);
- Визначено, що регіональна стратегія смарт-спеціалізації є інтегрованою локальною програмою використання та нарощення потенціалу регіону через пристосування напрямів розвитку науки та освіти до соціально-економічних умов розвитку самого регіону; зважаючи на досвід країн ЄС. Виділено основні етапи в процесі створення та реалізації регіональної стратегії смарт-спеціалізації: 1) аналіз особливостей розвитку регіону та його інноваційного потенціалу; 2) запровадження інклюзивної структури управління; 3) розробка єдиної концепції бачення розвитку регіону; 4) вибір пріоритетів для забезпечення розвитку регіону; 5) формування політики розвитку регіону, встановлення дорожньої карти та плану дій; 6) запровадження системи моніторингу і оцінки (Х.О. Патицька).

За результатами досліджень в рамках виконання роботи за звітний період опубліковано 4 наукових праці: 2 статті у фахових виданнях, 2 тези у матеріалах конференцій.

ВИКОНАННЯ ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ

1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СТАЛОГО ЕНДОГЕННОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року»; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 3.11.2016 р., протокол № 11. № державної реєстрації 0117U000691).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Термін виконання: I кв. 2017 р. – II кв. 2019 р.

Основні виконавці: д.е.н., проф. В.С. Кравців, д.е.н., проф. М.І. Мельник, д.е.н., проф. С.О. Ішук, д.е.н., проф. С.Л. Шульц; д.е.н., проф. Т.Г. Васильців; д.е.н., доц. В.В. Борщевський; д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула; д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк; к.е.н., с.н.с. Л.Я. Беновська; к.е.н. І.М. Гринчишин; к.е.н., доц. А.Р. Дуб; к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н. І.В. Лешух; к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.г.н., с.н.с. Р.Т. Теслюк; к.е.н., с.н.с. І.А. Колодійчук; к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків; к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко; к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк; к.е.н., доц. Л.Й. Созанський; к.е.н. О.І. Пастернак, Р.Є. Яремчук.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Визначено чинники (детермінанти) сучасної моделі ендегенного зростання регіонів, які узгоджуються з цілями концепції сталого розвитку, інклюзивного зростання та враховують сучасні закономірності регіонального розвитку. Обґрунтовано напрями удосконалення державної регіональної політики в умовах реалізації моделі сталого ендегенного зростання регіонів, які спрямовані на модернізацію механізмів реалізації регіональної політики, зокрема в частині: досягнення балансу між загальнонаціональними пріоритетами та потребами розвитку територій (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- Набуло подальшого розвитку обґрунтування концептуальних засад взаємозв'язку фінансової децентралізації як інструмента регулювання та розвитку регіонів, які розкривають її сутнісні аспекти, принципи, засадничі положення, визначають вектор впливу на соціально-економічні процеси в регіонах та враховують ефекти від реалізації (Г.В. Возняк).
- З'ясовано ідентичність моделей фінансового вирівнювання європейських країн та вітчизняної моделі фінансового вирівнювання у наданні переваги заходам подолання дисбалансів доходів бюджетів адміністративно-територіальних одиниць шляхом перерозподілу бюджетного ресурсу між рівнями управління та посилення уваги до вирівнювання видатків. Вітчизняну модель фінансового вирівнювання запропоновано розглядати в поєднанні трьох складових: вертикального вирівнювання через розщеплені податки; горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів та часткового вирівнювання за видатками (І.З. Сторонянська, Л.Я. Беновська).
- Розроблено новий підхід до визначення закономірностей у розвитку промислового сектора економіки крізь призму активності (виробничої, експортної, капітальної, інвестиційної та інноваційної) і ефективності

(ресурсної та економічної) його функціонування на мезорівні. Запропоновано організаційно-економічні механізми усунення потенційних загроз для національної економіки в умовах погіршення світової кон'юнктури на сировинних ринках шляхом диверсифікації товарної (за критерієм рівня технологічності продукції) і географічної структур експорту на засадах міжрегіональної співпраці та державно-приватного партнерства (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський).

- Набули подальшого розвитку методологічні засади формування моделі управління соціальною безпекою регіону. Розроблено динамічно-структурну модель, що орієнтована на реалізацію генеральної мети (формування та ефективне використання людського капіталу) через формування середовища безпеки і недопущення ризиків та загроз, має сценарний характер, чітко визначені напрями реалізації, а також властивість зміни структури в залежності від регіональних особливостей та стану ключових параметрів соціальної безпеки (Т.Г. Васильців).
- Проведено рейтингування регіонів за потенціалом підприємницького сектора наповнювати місцеві бюджети. Здійснено співставлення можливостей бізнесових структур конкретного регіону забезпечувати надходження до місцевих бюджетів із податкоспроможністю відповідного регіону за трьома основними податками: податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб та єдиний податок. (А.Р. Дуб).
- Удосконалено методологічний інструментарій дослідження інклюзивного розвитку як сучасної платформи формування моделі сталого зростання економіки в частині визначення основних завдань, пріоритетів та індикаторів інклюзивного зростання (М.І. Мельник, І.В. Лещух, Р.Є. Яремчук).
- Визначено основні детермінанти та закономірності зміни бізнес-моделей соціального підприємництва як ендегенного чинника розвитку міст. Обґрунтовано заходи стимулювання соціального підприємництва на рівні малих і середніх підприємств міст та регіонів загалом (С.Д. Щеглюк).
- Досліджено закономірності розвитку системи адміністративно-територіального устрою в частині виявлення взаємозв'язку між його базовим та субрегіональним рівнями, необхідності розподілу повноважень між державною виконавчою владою та місцевим самоврядуванням, поєднання централізації та децентралізації у побудові системи публічної влади. Обґрунтовано необхідність реорганізації мережі та зміни управлінських функцій адміністративних районів в умовах децентралізації влади; розроблено принципи, критерії та алгоритм моделювання нових адміністративних районів (П.В. Жук).

- Окреслена стійка тенденція зменшення чисельності населення в регіонах України: не тільки у східних та північно-східних областях, а й у центрі України. Аналіз вікової структури населення цих регіонів вказує на скорочення чисельності працездатного населення та подальше його «старіння», що в найближчому майбутньому призведе до скорочення населення у працездатному віці. Іншою загрозою ендогенному зростанню регіонів України є інтенсифікація міграційних процесів, зокрема, трудових міграцій працездатного населення за кордон та, меншою мірою, у великі міста України (Р.Т. Теслюк).
- Ідентифіковано основні проблеми, які гальмують розвиток сільських територій на сучасному етапі адміністративно-фінансової децентралізації в Україні та обґрунтовано заходи з їх усунення. Встановлено, що найбільший обмежуючий вплив на розвиток сільської економіки в умовах адміністративно-фінансової децентралізації має неврегульованість інституційних взаємодій між сільськими та міськими територіальними громадами у процесі їх об'єднання, а також розбалансованість механізмів інституційно-організаційного забезпечення адміністративно-фінансової децентралізації в нашій державі (В.В. Борщевський).
- Запропоновано напрями активізації процесів інтернаціоналізації підприємницької діяльності в прикордонних регіонах України з метою їх активного включення в глобальні ланцюги доданої вартості в контексті забезпечення функціонування моделі сталого ендогенного зростання на основі переорієнтації економіки на виробництво продукції з високою часткою доданої вартості (Х.М. Притула, О.І. Пастернак).
- Обґрунтовано необхідність удосконалення інституційного середовища транскордонного співробітництва України – ЄС в частині вироблення ефективних механізмів управління спільними ресурсами. Запропоновано розробку спільної стратегії розумної спеціалізації, що дозволить скоординовано реагувати на спільні виклики щодо збереження, користування та відновлення спільних ресурсів, а також сприятиме реалізації нових ініціатив ефективного управління у цій сфері (І.Р. Тимечко).
- На основі аналізу проблем у сфері використання природних ресурсів запропоновано комплексні заходи щодо мінімізації ризиків неефективного природокористування в умовах децентралізації. Удосконалено методикку виявлення територіальних резервів для розвитку утилізаційних потужностей на основі інтегральної оцінки пропорцій між параметрами генерування відходів та можливостями їх утилізації у розрізі областей.

Окреслено етапність вирішення проблеми утилізації відходів, виходячи із актуального стану економічного розвитку України (І.А. Колодійчук).

За результатами досліджень у 2019 році підготовлено та направлено в центральні органи виконавчої влади 1 наукову розробку. За звітний період опубліковано монографію, 12 статей (у т.ч. 1 – в іноземних виданнях), 2 тез доповідей.

За результатами завершеної науково-дослідної роботи підготовлено заключний науковий звіт.

2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ SMART-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року»; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 25.09.2018 р., протокол № 9. № державної реєстрації 0119U001869).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Термін виконання: III кв. 2019 р. – IV кв. 2021 р.

Основні виконавці: д.е.н., проф. В.С. Кравців; д.е.н., проф. М.І. Мельник; д.е.н., проф. С.О. Ішук; д.е.н., проф. С.Л. Шульц; д.е.н., проф. А.І. Мокій; д.е.н., проф. Т.Г. Васильців; к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенювська; д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк; к.е.н. І.М. Гринчишин; к.е.н., доц. А.Р. Дуб; к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків; к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко; к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк; к.е.н., доц. Л.Й. Созанський.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено теоретико-методологічні засади стратегічного планування на засадах концепції смарт-спеціалізації та методичні підходи до визначення видів економічної діяльності регіонів, які можуть розглядатись як стратегічні цілі регіональних стратегій. Проведено апробацію цих підходів на прикладі виробничого, інноваційного, експортного та кадрового потенціалів Львівської області, що дозволило визначити пріоритетні види економічної діяльності регіону у стратегічній перспективі та охарактеризувати проблеми запровадження концепції смарт-спеціалізації при розробці регіональних стратегій (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- Окреслено ключові тенденції розвитку основних видів економічної діяльності в Україні упродовж 2012-2018 років. Визначено ступінь та особливості «промислової» і «аграрної» спеціалізації регіонів за показником внеску промисловості і сільського господарства у ВДВ. Запропоновано авторську

типологію регіонів за рівнем їх економічної спеціалізації (С.Л. Іщук).

- Запропоновано підходи до визначення пріоритетів смарт-спеціалізації регіону на основі аналізу структури економіки за обсягами випуску продукції та послуг; структури зайнятості найманих працівників; концентрації основних видів економічної діяльності; економічного потенціалу видів економічної діяльності за інтегральним показником концентрації та часткою експорту ВЕД у загальному обсязі експорту регіону (М.І. Мельник, І.В. Лещук).
- Розкрито специфіку, протиріччя та проблеми механізму імплементації смарт-спеціалізації на державному, регіональному та місцевому рівнях. Доведено наявність ризиків несистемності впровадження принципів смарт-спеціалізації при стратегічному плануванні регіонального розвитку та подальшої стагнації процесу інноваційної трансформації регіональних економічних систем (І.Р. Залуцький).
- На основі аналізу досвіду країн-членів ЄС щодо використання різних видів державної підтримки розвитку депресивних територій та особливостей сучасної державної регіональної політики України визначено проблеми інституційно-ресурсного забезпечення регулювання розвитку проблемних територій регіонів України, зокрема в сфері нормативно-законодавчого забезпечення, цільової фінансової, фінансово-кредитної та інноваційно-організаційної підтримки їх розвитку (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- Досліджено зарубіжний досвід та систематизовано моделі фінансування реалізації моделей смарт-спеціалізації. Розглянуто можливості фінансового забезпечення розвитку областей Центрального регіону в контексті впровадження smart-спеціалізації регіону. Встановлено, що позитивними тенденціями стали: зростання надходжень доходів місцевих бюджетів області; зниження трансфертної залежності області від державного бюджету; формування об'єднаних територіальних громад з високим рівнем податкоспроможності. Негативними тенденціями розвитку визначено: посилення диференціації фінансово забезпечення розвитку обласного центру та інших адміністративно-територіальними одиниць області, зниження темпів зростання доходів бюджету розвитку (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).
- Досліджено особливості функціонування транскордонних інноваційних систем у країнах-членах ЄС, а саме: ідентифіковано

основні підсистеми регіональних інноваційних систем; окреслено три рівні розвитку транскордонних інноваційних систем та проаналізовано Транскордонну стратегію розумної спеціалізації Галіції та Північної Португалії на 2015-2020 роки (Х.М. Притула).

- Охарактеризовано групи стейкхолдерів стратегії smart-спеціалізації регіонів. Зроблено акцент на узгодженні їхніх інтересів та очікувань під час формування стратегії smart-спеціалізації регіону (А.Р. Дуб).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до органів влади 3 розробки (з них 1 – до центральних органів влади), впроваджено 2 розробки (у т.ч. 1 на рівні центральних органів влади).

У звітному році опубліковано: наукову доповідь, 7 статей у фахових виданнях (у т.ч. 1 – в іноземному виданні), 3 тези в матеріалах конференцій.

3. СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.06.2018 р., протокол № 6. № державної реєстрації 0119U002008).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. В.С. Кравців.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; д.е.н., проф. Стадницький Ю.І.; к.е.н., с.н.с. І.А. Колодійчук; к.е.н., с.н.с. В.О. Полюга; к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич; м.н.с. І.Р. Мишишин.

Термін виконання: I кв. 2019 р. – IV кв. 2021 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано теоретико-методологічні підходи та концептуальні засади економічного регулювання екологічної безпеки регіону. Визначено суть основних понять, обґрунтовано принципи побудови системи екологічної безпеки регіону, її основні складові. Встановлено місце та роль механізму економічного регулювання природокористування й охорони навколишнього природного середовища у досягненні цілей екологічної безпеки регіону (В.С. Кравців, Ю.І. Стадницький, П.В. Жук)
- Здійснено аналіз діючого в Україні механізму економічного регулювання екологічної безпеки на регіональному, субрегіональному й локальному рівнях. Досліджено питання відповідності діючої системи екологічного оподаткування

сучасним вимогам та її адаптованості до змін у територіальній організації влади в Україні, розподілі владних повноважень між сегментами державної виконавчої влади й місцевого самоврядування (В.С. Кравців, П.В. Жук)

- Визначено перелік проблем економічного регулювання екологічної безпеки регіону в умовах децентралізації системи публічного управління. Обґрунтовано шляхи вирішення проблем у частині перерозподілу повноважень у сфері охорони довкілля й раціонального використання природних ресурсів на регіональному рівні, міжбюджетного розподілу екологічного податку та рентних платежів за спеціальне використання природних ресурсів. Запропоновано методичні підходи до реформування системи адміністративних районів, визначено їх функцію як субрегіональної ланки у територіальному розподілі публічної влади та повноваження у соціальній, економічній та екологічній сфері (П.В. Жук).
- Досліджено зарубіжний досвід у сфері рентного оподаткування надрокористувачів та запропоновано шляхи удосконалення екологобезпечного функціонування сфери надрокористування в Україні із запозиченням кращих світових практик у цій сфері з урахуванням вітчизняної специфіки (Ю.І. Стадницький).
- Розглянуто досвід країн ЄС щодо економічного механізму регулювання екологобезпечного поводження з відходами. Проаналізовано практичні аспекти управління відходами у європейських країнах. Окреслено ключові проблеми у формуванні механізму регулювання відносин у сфері поводження з відходами. Вказано на головні недоліки, характерні для низки законодавчо-нормативних актів у цій сфері, відсутність чітких підходів до управління різних категорій відходів. Запропоновано напрями удосконалення законодавчого забезпечення системи управління відходами в контексті Національного плану управління відходами (І.А. Колодійчук).
- Узагальнено основні проблеми ефективного застосування економічних інструментів та механізмів водокористування й охорони водного басейну регіону в умовах децентралізації влади. Обґрунтовано пропозиції щодо модернізації економічних механізмів та інструментів водокористування й охорони водного басейну регіону на основі: підвищення ресурсозберігаючої ролі рентних платежів, посилення диференціації нормативів плати за воду та екологічного податку, підвищення ролі громад базового

рівня у забезпеченні екологічного водокористування й охорони водного басейну регіону, партнерської співпраці громад (О.І. Гулич).

- Здійснено аналіз діючих еколого-економічних регуляторів використання та охорони лісових ресурсів регіону. Запропоновано розширити повноваження менеджменту державних лісгосподарських підприємств щодо можливостей отримання кредитних ресурсів, укладання угод публічно-приватного партнерства, впровадження нових форм співпраці з вітчизняними та іноземними підприємницькими структурами (В.О. Полюга).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 4 розробки (з них 3 – до центральних органів влади).

За результатами досліджень опубліковано 24 наукові праці, у т.ч. 2 розділи колективних монографій, 15 статей (з них 2 – у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science; 8 – у закордонних виданнях), 7 тез у матеріалах конференцій.

4. ПОДОЛАННЯ ЕКСКЛЮЗИВНОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро відділення економіки НАН України від 11.07.2018 р., протокол №6; № державної реєстрації 0119U002012).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.Л. Шульц.

Основні виконавці: д.е.н., проф. А.І. Мокій, д.е.н., проф. С.Й. Вовканич, д.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук, к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків, к.е.н. Н.М. Попадинець, к.е.н. М.О. Карп'як.

Термін виконання: I кв. 2019 р – IV кв. 2021 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Здійснено семіотичний та семантичний аналіз термінів і понять, пов'язаних з ексклюзивним регулюванням розвитку соціально-економічних систем. Теоретично доведено зв'язок сутнісних характеристик понять «ексклюзивність», «екстрактивність» з об'єктом, який вони характеризують, його структурною побудовою, безпосередніми і прихованими зв'язками між елементами керованої і керуючої підсистем (А.І. Мокій).
- Досліджено теоретико-методологічні засади ексклюзивності регулювання соціально-економічного розвитку регіонів, зокрема: визначено сутність поняття «ексклюзивність регулювання соціально-економічного розвитку регіону» як ознаку управлінської

діяльності, що формується під дією екстрактивних інститутів, спрямованих на обмеження доступу до ресурсів територій та призводить до посилення нерівномірностей регіонального розвитку. Побудовано матрицю причинно-наслідкових зв'язків в системі управління соціально-економічним розвитком регіонів, яка розкриває наслідки дії екстрактивних інститутів у регулятивному середовищі регіональної політики (С.Л. Шульц).

- Досліджено ознаки та прояви ексклюзивності регулювання регіонального розвитку в контексті теорій інституційної економіки та концепції "адміністративного ринку", що дозволило виявити проблеми в сфері формування та реалізації регіональної політики, в тому числі в умовах запровадження реформи децентралізації (М.В. Максимчук).
- Виявлено глобальні та локальні виклики, що зумовлюють поширення явища ексклюзії на різних рівнях управління соціально-економічним розвитком територій, серед яких: економічні (обмеження пов'язані з доступом на ринки), політичні (нормативно-правові внутрішньодержавні та міжнародні обмеження), соціальні (міграційні процеси та обмеження пов'язані із загальною світовою міграційною політикою) та геополітичні (обмеження пов'язані з просторовим розташуванням держав та регіонів) (М.О. Карп'як).
- Визначено принципи та пріоритети моделі інклюзивного розвитку регіонів, які спрямовані на досягнення макроекономічної стабільності, зростання людського капіталу, підвищення якості життя населення та впровадження інноваційних структурних змін в економіці. Обґрунтовано роль адміністративно-фінансової децентралізації як механізму впровадження моделі інклюзивного розвитку зокрема в частині використання, розподілу та збереження ресурсів території (Н.М. Попадинець).
- Досліджено зарубіжний досвід реалізації моделі інклюзивного розвитку (США, Китай, Норвегія, Німеччина) та визначено їх сутність, принципи та пріоритети. Проаналізовано чинники формування світових моделей інклюзивного розвитку та макро- та регіональному рівнях, а також виявлено інструменти реалізації регіональної політики європейських країн, спрямовані на подолання соціально-економічних нерівностей та нівелювання ризиків їх виникнення (О.М. Луцків).
- Досліджено досвід антидепресивної політики в регіонах країн-членів ЄС та методичні підходи до визначення типології

депресивних територій регіонів. Проведено інституціональний аналіз антидепресивних політик в країнах-членах ЄС та України в контексті подолання ексклюзивного впливу екстрактивних політичних та економічних інститутів регулювання розвитку регіонів (А.І. Мокій).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в органи влади 5 розробок (з них 1 – до центральних органів влади), з них впроваджено – 4.

За результатами досліджень опубліковано: препринт, 30 статей (з них: 21 – у вітчизняних виданнях 3 – в закордонних журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 5 – в інших закордонних виданнях), 24 тез конференцій та публікацій в інших виданнях.

5. ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ МІСТ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.06.2018 р., протокол №6, № державної реєстрації 0119U002011).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. М.І. Мельник.

Основні виконавці: д.е.н., доц. В.В. Борщевський; к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк; к.е.н. О.В. Кушнірецька; к.н.держ.упр., с.н.с. І.М. Куліш; к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н. І.В. Лещух; к.е.н. О.Й. Жабинець; к.е.н. Н.Р. Синюра-Ростун; пр.інж. Р.Є. Яремчук.

Термін виконання: I кв. 2019 р. – II кв. 2021 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Удосконалено науково-методичний підхід до дослідження структурно-інституційної трансформації підприємницького сектору у містах Західного регіону України, апробація якого дозволила оцінити вектор інституційних та просторових трансформацій середовища розвитку малого і середнього підприємництва; виявити чинники, передумови, слабкі та сильні сторони, а також пріоритетні напрями структурно-інституційної зміни бізнес-середовища; оцінити ефективність державної і локальної політики щодо створення сприятливих умов функціонування підприємницького сектору (М.І. Мельник, Н.Р. Синюра-Ростун).
- Ідентифіковано види структур економіки міста за ключовими характеристиками, серед яких виділено діяльнісно-видову, просторову, секторальну, функціональну, технологічну,

управлінську, відтворювальну, зовнішньоекономічну, соціальну, компонентну. Визначено основні методичні підходи (системний, еволюційний, діалектичний, діяльнісний, міждисциплінарний) та інструментарій оцінювання трансформації діяльнісно-видової, секторальної та просторової структури економіки міста (М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк).

- Здійснено класифікацію міст обласного значення Західного регіону України за критеріями їх величини, просторової локалізації та функціональної спрямованості економіки. Визначено характерні особливості трансформації економіки великих, середніх і малих міст обласного значення. (В.В. Борщевський).
- Розроблено та апробовано методичний інструментарій оцінювання просторової концентрації інноваційно активних промислових підприємств у великих містах України, структурних трансформацій їх інноваційної діяльності, зокрема, витрат на фінансування інновацій промисловими підприємствами (І.В. Лещух).
- Розкрито специфіку, протиріччя та проблеми переходу державної політики в сфері інформатизації до інтенсивного розвитку цифрової економіки. Запропоновано: виокремити розвиток цифрової економіки та суспільства в Україні в числі пріоритетів Державної стратегії регіонального розвитку; забезпечувати сталість пріоритетності форсованої трансформації соціально-економічного середовища міст при схваленні стратегічних планів, програм, заходів, що розроблятимуться у рамках державної регіональної політики (І.Р. Залуцький).
- Удосконалено методичний підхід до оцінювання структурних змін зовнішньоекономічної діяльності міст обласного значення Західного регіону України на основі оцінки їх внеску у розвиток експортної діяльності своїх регіонів, дослідження швидкості та інтенсивності трансформації структури експорту товарів та послуг, його диверсифікації, експортоорієнтованості та імпортозалежності економіки міст та регіонів загалом. Це дозволило виявити основні тенденції, закономірності та проблеми розвитку експортної діяльності в містах обласного значення Західного регіону України (О.Й. Жабинець).
- Удосконалено методичний підхід до оцінювання трансформації ринку освітніх послуг у містах обласного значення Західного регіону України на підставі оцінювання забезпечення населення

зкладами освіти, дослідження динаміки зміни охоплення дітей закладами шкільної та дошкільної освіти, особливостей цих змін у областях регіону, на основі якого було сформульовано прогноз щодо подальших тенденцій у цій сфері (І.М. Куліш).

- Окреслено інституційний базис та обґрунтовано основні пріоритети концепції циркулярної економіки у формуванні сучасних економічних систем великих міст України. Проаналізовано структурні трансформації економічних систем великих міст Західного регіону в контексті пріоритетів формування моделі циркулярної економіки (Яремчук Р.Є.).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 6 розробок (з них 4 – до центральних органів влади), впроваджено 6 розробок (в т.ч. 4 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році за результатами досліджень опубліковано: 1 монографію у 2-х томах., 2 параграфи у колективних монографіях, наукову доповідь, 19 наукових статей (з них 2 – у зарубіжних виданнях), 34 тез в матеріалах конференцій.

6. МІГРАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 17.05.2018 р., протокол №5, № державної реєстрації 0119U002010).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Т. Г. Васильців.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Л.К. Семів; д.е.н., проф. У.Я. Садова; к.е.н., с.н.с. В.Я. Бідак; к.г.н., с.н.с. Р.Т. Теслюк; д.е.н. М.М. Біль; к.е.н., с.н.с. О.Т. Риндзак; к.е.н. О.О. Левицька, к.е.н. М.В. Бачинська, к.е.н. О.П. Мульська, к.е.н. О.В. Махонюк, І.Є. Бараняк.

Термін виконання: I кв. 2019 р. – II кв. 2021 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розвинуто теоретико-методологічні основи дослідження міграційної активності населення. Обґрунтовано методичний підхід до оцінювання середовища міграційної активності населення регіону (фактори виштовхування). Розроблено модель потенційної міграційної активності, що включає три рівні: міграційна установка, прийняте рішення щодо міграції та підготовка до здійснення міграційного переміщення. Запропоновано логіко-

структурну схему дослідження потенційної міграційної активності, що дозволяє вивчити типи міграційної активності залежно від її рівня та ступеня вираженості міграційних прагнень особистості (Т.Г. Васильців, М.М. Біль, О.Т. Риндзак).

- Опрацьовано методологію дослідження проблем оцінювання та регулювання міграційної активності населення. Зокрема, адаптовано до рівня регіональної економіки положення теорії нової економіки трудової міграції. Визначено основні показники, які характеризують стан міграційної активності населення Карпатського регіону. Досліджено фактори та характер структурних зрушень в міграційній активності населення регіону (У.Я. Садова).
- Визначено поняття середовища освітньої міграції та охарактеризовано п'ять основних компонент його формування: кількісний вимір потенціалу освітньої міграції; якість академічного середовища; мотиваційні умови; можливість співпраці університетів і промисловості у дослідженнях; інституційні умови в освітній сфері. Оцінено рівень сформованості середовища освітньої міграції в областях Карпатського регіону. На основі методу багатовимірного (кластерного) аналізу розраховано регіональний індекс формування середовища освітньої міграції. (Л.К. Семів).
- Досліджено ринок праці як чинник середовища формування міграційної активності населення. Здійснено моделювання впливу параметрів ринку праці на міграційну активність населення України методом побудови багатофакторної регресійної залежності. За результатами аналізу з'ясовано, що найбільший вплив на загальноміграційні тенденції мають такі чинники, як рівень безробіття населення, рівень зайнятості у неформальному секторі економіки, рівень прийому працівників, середньомісячна номінальна заробітна плата та рівень вимушеної неповної зайнятості (О.О. Левицька, О.П. Мульська).
- Виявлено головні особливості української міграції до Італії, Іспанії та Португалії. (Р.Т. Теслюк); проведено аналіз міграційної активності населення між Україною та Угорщиною, Україною та Румунією (М.М. Біль); досліджено міграційну активність населення в рамках україно-німецької міграційної системи (І.С. Бараняк, О.П. Мульська). проаналізовано процеси міграції громадян України до Чехії та Словаччини (М.В. Бачинська).

- Запропоновано функціональний підхід в системі управління міграційною активністю населення, зокрема щодо оцінювання середовища освітньої міграції населення областей Карпатського регіону за сценаріями «втримання» та «виштовхування» освітніх мігрантів. (В.Я. Бідак).
- Розроблено і обґрунтовано науково-методичні засади побудови інтегрального індексу середовища міграційної активності населення (на прикладі зовнішніх міграційних процесів) на базі п'яти груп показників – демографічна стабільність та стан здоров'я населення, охоплення населення освітніми послугами, стан ринку праці та зайнятості, рівень життя населення та економічний розвиток території. Запропоновано підхід до оцінювання рівня сприяння «виштовхуванню» населення за кордон. Досліджено щільність зв'язку зовнішньої міграційної активності населення із її середовищем в Україні (Т.Г. Васильців, О.В. Левицька, О.П. Мульська).
- Проведено соціологічне опитування учнів випускних класів, студентів випускних курсів ЗВО і ЗПТО Карпатського регіону (Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської областей) у вересні-жовтні 2019 р. з метою визначення їхньої потенційної та реалізованої міграційної активності. На основі результатів проведеного соціологічного опитування досліджено тенденції і соціально-економічні проблеми, пов'язані з міграційною активністю молоді Карпатського регіону України та запропоновано рекомендації щодо удосконалення міграційної політики (колектив виконавців під керівництвом Т.Г. Васильціва).

За результатами досліджень у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 6 розробок (з них 5 – до центральних органів влади). Впроваджено 6 розробок, в т.ч. 5 – на рівні центральних органів влади (з них 1 розробка направлена у 2018 р.)

У звітному році в рамках виконання наукової роботи опубліковано: 3 монографії, 1 наукове видання, 2 методичні рекомендації, 6 параграфів колективних монографій (в т.ч. 1 – у закордонних виданнях), 32 наукові статті (в т.ч. – 7 за кордоном, 30 – у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз), 32 тез конференцій та інших публікацій.

7. ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ВИРОБНИЦТВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 05.04.2017 р., протокол № 4). Державний реєстраційний номер 0118U003054.).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.О. Ішук.

Основні виконавці: к.е.н., доц. Д.Й. Созанський, к.е.н. Я.В. Кудря, к.е.н., доц. Л.П. Коваль, д.е.н., доц. Ю.В. Полякова, к.е.н. О.В. Ляховська, к.е.н. Л.П. Казьмір, к.е.н. В.В. Косовська, пров. інж. О.С. Процевят.

Термін виконання: I кв. 2018 р. – II кв. 2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено новий методичний підхід до комплексної оцінки функціонування лісопромислового сектора економіки України на мезорівні крізь призму трьох основних складових – сировинно-ресурсного забезпечення, економічного та ринкового потенціалів деревообробних виробництв (С.О. Ішук).
- Проведено структурно-динамічну оцінку зовнішньоекономічних операцій деревообробної промисловості України, зокрема, розраховано ступінь експортоорієнтованості вітчизняних деревообробних виробництв і рівень імпортозалежності національної економіки за сегментами споживання деревообробної продукції. Здійснено порівняльний аналіз сировинного потенціалу лісопромислового сектора економіки України і держав-членів ЄС, а також діагностику структурних змін у сировинному забезпеченні вітчизняних деревообробних підприємств на регіональному рівні (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський).
- Оцінено економічний потенціал деревообробних виробництв Західного регіону у контексті розвитку деревообробної промисловості України. Окреслено тенденції у внутрішній і зовнішній торгівлі деревообробною продукцією. Розраховано рівень ефективності деревообробних виробництв на макро- і мезо- рівнях за показниками фондovіддачі, продуктивності праці, рентабельності операційної діяльності та фінансового результату до оподаткування (С.О. Ішук, Л.П. Коваль, О.С. Процевят).
- Запропоновано алгоритм створення інтегрованих підприємницьких структур (на зразок кластерів) для об'єднання

пов'язаних територіально деревообробних підприємств регіону, які належать до певних ланок технологічного ланцюга повного циклу того чи іншого виду деревообробного виробництва. Визначено економічні переваги та побудовано організаційні схеми горизонтальної і вертикальної інтеграції деревообробних підприємств у Західному регіоні (Л.П. Коваль).

- Окреслено проблеми та перспективи розвитку легкої промисловості в Україні на підставі дослідження особливостей функціонування переробних виробництв відповідного профілю. Побудовано структуру випуску продукції легкої промисловості за сегментами її споживання, визначено рівень експортоорієнтованості та імпортозалежності вітчизняних виробництв. Проведено вертикально-горизонтальний аналіз міжсекторальних зв'язків легкої промисловості України, зокрема, порівняно з державами-членами ЄС (Л.Й. Созанський).
- Оцінено динаміку показників функціонування виробництв легкої промисловості на регіональному рівні у контексті результатів їх виробничої та зовнішньоекономічної діяльності (С.О. Іщук, В.В. Косовська). Обґрунтовано напрямки відновлення сировинної бази переробних виробництв і забезпечення конкурентних умов для учасників внутрішнього ринку продукції легкої промисловості. Надано пропозиції щодо необхідності запровадження спрощених регуляторних процедур та пакету інвестиційних стимулів для забезпечення розвитку вітчизняних підприємств легкої промисловості (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Проведено аналіз впливу факторів на ризиковість інвестування у промислові підприємства Західного регіону, а також діагностику ризику капіталізації на мікрорівні і обґрунтовано доцільність реалізації інвестиційних проектів. Запропоновано систему інформаційного забезпечення прийняття інвестиційних рішень з урахуванням ризиковості. Розроблено методи формування інвестиційного портфелю промислового підприємства і моделі регулювання обсягів та структури капіталовкладень в умовах ризиковості (Я.В. Кудря).
- Здійснено групування регіонів України за обсягом виробництва зернових (пшениці і жита) і ступенем їх переробки на борошно. Визначено рівень розвитку у регіонах виробництва продукції з борошна у розрізі хлібобулочних, кондитерських і макаронних виробів. Проведено структурно-динамічну оцінку експортно-

імпортних операцій із зерновими культурами і продуктами їх переробки. Обґрунтовано рекомендації щодо розвитку в Україні виробництв із поглибленої переробки зернових (С.О. Ішук, О.В. Ляховська).

За результатами виконання досліджень у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 4 наукові розробки. Впроваджено 4 наукові розробки (із них 3 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році за результатами виконання наукової роботи опубліковано: 2 монографії, 1 наукове видання, 38 статей у фахових виданнях (з яких 9 – у закордонних виданнях), 27 тез у матеріалах конференцій загальним обсягом 54,77 д.а.

8. РИЗИКИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 4.07.2016 р., протокол №8, № державної реєстрації 0117U003493).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.А. Давимука, д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк, д.е.н., проф. І.Ф. Коломієць, к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенівська, к.е.н., с.н.с. І.М. Гринчишин, к.е.н., доц. А.Р. Дуб, к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко, к.е.н. Х.О. Патицька, Л.В. Ключник.

Термін виконання: III кв. 2017 р. – IV кв. 2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Набули подальшого розвитку наукові підходи до ідентифікації ризиків бюджетної децентралізації у формуванні та реалізації фінансово-економічного потенціалу територіальних громад за такими ознаками: рівнем виникнення (державний, регіональний, локальний); сферою охоплення (політичні, економічні, фінансові, соціальні, культурні); причиною виникнення (некомпетентність, брак інформації, необізнаність персоналу); ступенем обґрунтованості (системні, несистемні); належністю до об'єкта (внутрішні, зовнішні). Це дало змогу розвинути інструментарій щодо їх нівелювання та передбачити можливі негативні аспекти прояву бюджетної децентралізації щодо формування спроможних територіальних громад та їх розвитку (Г.В. Возняк).

- Досліджено основні тенденції та визначено ризики формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) Карпатського регіону *політичного* (гальмування процесу формування ОТГ внаслідок впливу місцевих еліт; «невключення» великих міст до процесу об'єднання), *соціального та економічного* (неспроможність частини ОТГ до розвитку території та належного рівня надання послуг; вплив соціально-економічного розвитку регіону на особливості формування та спроможність ОТГ на його території) типів в контексті забезпечення їх спроможності. Проведено аналіз особливостей формування ОТГ Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей, аргументовано проблемні аспекти розвитку громад та обґрунтовано шляхи їх нівелювання (Х.О. Патицька).
- Детерміновано та досліджено ризики функціонування сучасної системи фінансового вирівнювання, що пов'язані з впровадженням бюджетної децентралізації. Найбільш небезпечними з них є: ризик порушення соціальної справедливості фінансового вирівнювання; ризик посилення залежності місцевих бюджетів від державного бюджету; ризик зниження рівня самостійності органів місцевого самоврядування у прийнятті рішень щодо напрямів використання отриманих з державного бюджету трансфертів; ризик посилення диференціації розвитку між столицею і регіонами та порушення соціальної справедливості через використання сучасної методики розрахунку індексу податкоспроможності; ризик посилення диференціації розвитку міських та сільських, об'єднаних та необ'єднаних громад. Запропоновано шляхи нівелювання означених ризиків (І.З. Сторонянська, Д.Я. Бенівська).
- Здійснено аналіз структури та обсягів податкових надходжень бюджетів ОТГ Карпатського регіону від оподаткування юридичних осіб та їх порівняння із відповідними показниками середньостатистичної ОТГ України. Виявлено ризики формування доходів бюджетів ОТГ від надходжень податку з доходів фізичних осіб, акцизного податку з пального, податку на прибуток комунальних підприємств. Запропоновано напрями їх усунення, зокрема, через сприяння органами місцевого самоврядування залученню підприємницького сектора на територію громади (в першу чергу, середнього бізнесу), шляхом формування сприятливого інвестиційного середовища; здійснення спільно з Державною податковою службою та Державною службою України з питань праці роботи в напрямі легалізації зайнятих в підприємницькому секторі; посилення контролю за ефективністю функціонування комунальних підприємств шляхом підвищення прозорості їх діяльності (А.Р. Дуб).

- Обґрунтовано напрямки зростання податкових надходжень бюджетів ОТГ від оподаткування суб'єктів господарювання, які обрали спрощену систему. Для підвищення ролі спрощеної системи в наповненні місцевих бюджетів запропоновано поступове підвищення верхньої межі ставки єдиного податку для I та II груп платників. А для стимулювання малого підприємництва доцільно запровадити податкові канікули в перший рік функціонування суб'єкта господарювання. Вказано також на можливість підвищення надходжень від малого бізнесу в межах громади шляхом виявлення пріоритетних напрямів розвитку громади та підтримки підприємців, які провадитимуть діяльність за цим напрямом (А.Р. Дуб).
- За результатами дослідження систематизовано *функціональні, фінансові, організаційно-інституційні* ризики в сфері охорони здоров'я територіальних громад Карпатського регіону. Напрями мінімізації зазначених ризиків полягають у наступному:
 - *організаційно-інституційних*: законодавче визначення вторинного та третинного рівня надання медичної допомоги із детальним обґрунтуванням таких параметрів як: пакет послуг, порядок взаємовідносин між надавачами послуг різних рівнів, між пацієнтом та лікарем, фінансових засад функціонування закладів, порядок управління та підпорядкування тощо; урахування адміністративно-територіальних особливостей надання первинної медичної допомоги при визначенні капітаційної ставки та скасування лімітування декларацій у сільській місцевості;
 - *фінансових*: налагодження ефективного механізму фінансування первинної медичної допомоги в ОТГ, в тому числі й за участі органів місцевого самоврядування; усунення неефективних видатків шляхом розбудови спроможної мережі надання первинних медичних послуг; застосування фінансових стимулів для працівників закладів охорони здоров'я ОТГ;
 - *функціональних*: налагодження партнерських відносин між органами місцевого самоврядування та керівництвом закладів надання первинної допомоги; стимулювання та заохочення органами місцевого самоврядування до розвитку медицини в ОТГ шляхом прийняття різного типу програм (розвиток громадського здоров'я та профілактики захворювань); контроль за умовами оплати праці лікарів первинного рівня надання медичної допомоги з боку профспілки, органу місцевого самоврядування, громадськості (І.М. Гринчишин).

- Обґрунтовано інституційні особливості спроможності територіальних громад щодо управління майном, що є у комунальній власності в контексті формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад Карпатського регіону, які підтверджують необхідність формалізації системи власності, що дасть можливість територіальним громадам виявити та впорядкувати найкорисніші в економічному й соціальному плані властивості активи (І.Р. Тимечко).
- Здійснено аналіз динаміки видатків на утримання органів державного управління в умовах децентралізації об'єднаних територіальних громад Карпатського регіону України. Обґрунтовано проблеми нерационального використання коштів на утримання органів державного управління та визначено шляхи їх подолання (Л.В. Ключник).

За результатами досліджень даної тематики у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 7 наукових розробок (в т.ч. 2 – центральним органам влади), впроваджено 6 розробок (в т.ч. 1 – направлена у 2018 р.), з них – 1 на рівні центральних органів влади.

В рамках виконання наукової роботи за звітний період опубліковано: 2 монографії, 16 статей (в т.ч. 12 – у наукових фахових журналах, що входять до міжнародних баз даних, 1 – у журналі, що входить до міжнародної бази даних WoS, 2 – за кордоном), 15 тез доповідей (загальним. обсягом 49,7 д.а.).

9. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ УЧАСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГАХ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 6.09.2017 р., протокол №8, № державної реєстрації 0118U001494).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. О.І. Пастернак, к.соц.н. А.О. Максименко, к.е.н. Х.П. Стельмах, м.н.с. Я.Я. Калат, пр. інж. О.П. Демедюк, пр. інж. Г.В. Горин, м.н.с. В.М. Черторижський.

Термін виконання: III кв. 2018 р. – IV кв. 2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проаналізовано типи управління та процеси модернізації у ланцюгах доданої вартості. Розроблено класифікацію ланцюгів доданої вартості. Досліджено можливості та актуальний стан розвитку сучасних форм просторової організації економічної

діяльності для налагодження ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі Україна-ЄС (кластери та індустриальні парки). Зроблено висновок, що для країн, які розвиваються, актуальним є питання бар'єрів входження у глобальні ланцюги доданої вартості (О. І. Пастернак, А.О. Максименко).

- Здійснено аналіз стратегічних документів транскордонного характеру, які впливають на розвиток прикордонних регіонів. Вивчено національне законодавче підґрунтя діяльності кластерів, зокрема: Концепцію Загальнодержавної економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року, Стратегію розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року та Державну програму розвитку транскордонного співробітництва на 2016 – 2020 роки, ініціативи ЄС щодо розвитку кластерів, стан розвитку кластерів в областях України, що межують з ЄС, та транскордонних кластерів за участі українських регіонів (О.І. Пастернак, О.П. Демедюк).
- Обґрунтовано науково-методичні підходи до оцінки конкурентних переваг прикордонних регіонів в умовах розвитку транскордонного співробітництва, а саме: проаналізовано наявний методичний інструментарій оцінки конкурентних переваг регіонів; досліджено маркетингові аспекти оцінки конкурентних переваг прикордонних регіонів в умовах формування мережевої економіки; вивчено зарубіжний і національний досвід методики побудови та основних складових світових і національних індексів визначення конкурентоспроможності держав чи регіонів (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, А.О. Максименко, Я.Я. Калат, Г.В. Горин, В.М. Черторижський).
- Розроблено методику оцінки конкурентних переваг прикордонних регіонів України у транскордонному просторі Україна-ЄС на основі маркетингового підходу та із врахуванням методологічних принципів побудови світових індексів конкурентоспроможності. В основу зазначеної методики закладено розрахунок інтегрального індексу конкурентних переваг прикордонних регіонів в контексті формування глобальних ланцюгів доданої вартості (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, Х.П. Стельмах).
- Здійснено оцінку конкурентних переваг прикордонних регіонів в умовах глобалізації світових економічних процесів шляхом розрахунку інтегрального індексу інвестиційної привабливості Львівської, Чернівецької, Івано-Франківської, Закарпатської,

Волинської, Одеської областей, що в подальшому дозволить визначити перспективи участі суб'єктів господарювання прикордонних регіонів у глобальних ланцюгах доданої вартості (Х.М. Притула, Х.П. Стельмах).

За результатами проведених досліджень у звітному році опубліковано: 1 брошуру, 12 статей (в т.ч.: 11 – в наукових фахових журналах (вітчизняних і зарубіжних), що входять до міжнародних наукометричних баз; 3 – в закордонних виданнях), 16 тез доповідей загальним обсягом 15,58 д.а.

За результатами досліджень даної тематики у звітному році підготовлено та скеровано до центральних та регіональних органів влади 1 наукову розробку.

10. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 6.09.2017 р., протокол № 8. № державної реєстрації 0118U001493).

Науковий керівник теми: д.е.н., доц. В.В. Борщевський.

Основні виконавці: к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н., с.н.с. Ф.А. Важинський; к.н.держ.упр., с.н.с. І.М. Куліш; к.соц.н. А.О. Максименко; к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин; к.е.н. Л.П. Казьмір.

Термін виконання: 1.07.2018 р. – 31.01.2019 р.

Виконання даної наукової роботи припинено з 1.02.2019 р. у зв'язку із зміною структури Інституту та необхідністю посилення кадрового забезпечення виконання інших НДР відомчої тематики, а також усунення дублювання досліджень проблем розвитку сільських територій, які виконуються іншими установами Відділення економіки НАН України.

Звіт про результати виконання наукової роботи за період з 1.07.2018 по 31.01.2019 направлено Відділенню економіки НАН України.

11. МЕХАНІЗМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ, НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ.

Вид тематики: відомча (в межах бюджетної програми 6541230; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 21.08.2018 р., протокол №7; № державної реєстрації 0118U006583).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Основні виконавці: д.е.н., проф. В.С. Кравців; д.е.н., проф. М.І. Мельник; д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк; к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенюк, к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н., доц. А.Р. Дуб; д.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук; к.е.н., с.н.с. Л.Й. Созанський; к.е.н. І.С. Гринчишин; к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко; к.е.н., О.В. Кушнірецька; к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк; к.н.держ.упр., с.н.с. М.М. Біль; к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич; к.е.н., с.н.с. І.А. Колодійчук; к.е.н., с.н.с. В.О. Полюга; к.е.н. І.В. Лещух.

Термін виконання: 1.09.2018 р. – 31.12.2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

Відповідно до технічного завдання у звітному році виконано II етап роботи «Обґрунтування стратегічних пріоритетів та напрямів удосконалення вітчизняної моделі адміністративно-фінансової децентралізації», в рамках якого:

- Визначено особливості проходження адміністративно-фінансової децентралізації в Україні в частині аналізу цілей реформи щодо різних рівнів публічного управління та стану законодавчого забезпечення децентралізації в Україні; аргументовано застосування дуалістичного підходу до адміністративно-фінансової децентралізації в Україні, яким передбачено забезпечення спроможності адміністративно-територіальних одиниць базового рівня та утвердження державної регіональної політики; обґрунтовано можливі ризики та переваги фіскальної децентралізації на прикладі досвіду розвинених країн (І.З. Сторонянська, Х.О. Патицька).
- Розроблено методичний підхід дослідження впливу фінансової децентралізації на інвестиційні процеси в регіоні, а саме оцінено еластичність формування власного фінансового (бюджетного) потенціалу міст обласного значення та районів в процесі адміністративно-фінансової децентралізації на активізацію та характер інвестиційної діяльності, процесів зайнятості. Запропонований методичний підхід протестований на прикладі областей Карпатського та Центрального регіонів, що дозволило оцінити ефективність фінансової децентралізації з огляду на використання власного фінансового ресурсу, виявити ризики посилення дисбалансів соціально-економічного розвитку на рівні різних адміністративних одиниць (М.І. Мельник, І.В. Лещух).
- Розроблено диференційований підхід застосування інструментарію міжмуніципального співробітництва для вирішення спільних проблем та ефективного використання

існуючих ресурсів, а також для активізації процесу формування і розвитку міських ОТГ на базі МОЗ за трьома групами з огляду на виявлені закономірності добровільного приєднання чи об'єднання. А саме подано рекомендації щодо застосування міжмуніципального співробітництва з прилеглими ОТГ для: 1) МОЗ, які є центрами нових міських громад з приєднаними до них сільських та селищних рад; 2) МОЗ, які просторово «затиснуті» межами сусідніх ОТГ та сільських територіальних громад поза об'єднанням; 3) МОЗ, які ще практично не вирішили питання формування міської ОТГ з довколишніми територіальними громадами, але вже включені до перспективних планів формування громад (С.Д. Щеглюк).

- Охарактеризовано перспективи формування власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад (ОТГ) Центрального регіону України, залежно від основного джерела їх податкових надходжень. На основі здійсненого аналізу, вказано напрями, які сприятимуть фінансовій незалежності територіальних громад від інструментів державної фінансової підтримки розвитку, зокрема: проведення нормативної грошової оцінки землі; прив'язки індексації нормативної грошової оцінки землі до рівня інфляції; відсутності «вибіркових пільг» для окремих юридичних чи фізичних осіб; продажу прав оренди через відкриті аукціони; тотальна інвентаризація нерухомого майна в ОТГ та зміна бази оподаткування на ринкову або оціночну вартість нерухомості (А.Р. Дуб).
- Здійснено оцінювання ефективності видатків соціально-економічного розвитку громад в частині визначення пріоритетності сфер соціально-економічного розвитку, чутливості видатків соціально-економічного розвитку за власними надходженнями ОТГ Центрального регіону, чутливості видатків соціально-економічного розвитку за трансфертами. За результатами оцінювання запропоновано стратегічні орієнтири соціально-економічного розвитку ОТГ Центрального регіону: нарощування власних доходів, в першу чергу шляхом ефективного використання власного фінансово-економічного потенціалу; забезпечення паритету у співвідношенні економічних та соціальних видатків з метою формування довгострокових позитивних ефектів соціального-економічного розвитку ОТГ; диверсифікація функціональних видатків для всеохоплюючого забезпечення публічних послуг на рівні ОТГ (І.М. Гринчишин).

- Запропоновано методичний підхід до оцінювання якості послуг загальної середньої освіти, згідно якого оцінка «якості освітніх послуг» повинна здійснюватись за двома напрямками: оцінювання результату освітніх послуг та оцінювання процесу надання освітніх послуг. Визначено критерії та показники оцінювання якості освітніх послуг загальноосвітніх навчальних закладів. На основі запропонованого методичного підходу проаналізовано та оцінено якість загальноосвітніх послуг ОТГ областей Центрального регіону, що дозволило виявити тенденції та проблеми, характерні не лише для вибраного регіону, але і країни в цілому (Л.Я. Беневська).
- Аргументовано ризики стримуючого впливу зовнішнього середовища на темпи соціально-економічного розвитку громад та проведено порівняльне дослідження особливостей формування і забезпечення фінансової спроможності ОТГ Карпатського регіону та Центральної України в розрізі сільських та міських ОТГ, гірських ОТГ (визначені в складі об'єднаних громад Карпатського регіону як ОТГ, які характеризуються наявністю гірських населених пунктів у своєму складі). Визначено чинники впливу на показники власних надходжень до бюджетів ОТГ в розрізі регіонів (Х.О. Патицька).
- Обґрунтовано пропозиції для системного усунення недоліків в сфері природно-сільськогосподарського районування шляхом внесення змін: 1) до закону України "Про землеустрій" щодо внесення до переліку (стаття 25) окремого виду документації із землеустрою – «Схема природно-сільськогосподарського районування (зонування) земель України»; регламентації складу такої документації із землеустрою, строків її розробки, порядку затвердження, внесення змін та використання; приведення нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України щодо природно-сільськогосподарського районування земель у відповідність до норм оновленого закону України «Про землеустрій»; 2) до закону України «Про Державний земельний кадастр» щодо складу відомостей Державного земельного кадастру та регламентації їх актуалізованого відображення у часі стосовно цілісної системи природно-сільськогосподарського районування, як окремого об'єкту Державного земельного кадастру (І.Р. Залуцький).
- Поглиблено наукові засади організації бюджетного контролю в частині виокремлення функцій, форм, суб'єктів та повноважень

на регіональному та локальному рівнях. Здійснено систематизацію типових порушень органами місцевого самоврядування при управлінні бюджетними коштами за рівнями адміністративно-територіальних одиниць та стадіями бюджетного процесу. Визначено проблеми бюджетного контролю на рівні органів місцевого самоврядування та обґрунтовано напрями їх вирішення в умовах адміністративно-фінансової децентралізації (Г.В. Возняк).

- Систематизовано інструменти громадської участі у вирішенні питань місцевого значення на основі Концепції Доброго місцевого і регіонального врядування Ради Європи, що дало можливість провести ідентифікацію та проаналізувати ступінь та рівень безпосереднього здійснення самоврядування територіальною громадою до і після добровільного об'єднання (І.Р. Тимечко).
- Здійснено аналіз динаміки видатків на утримання органів державного управління територіальних громад Центральної України в умовах децентралізації. Обумовлено проблеми нерационального використання коштів на утримання органів державного управління (Л.В. Ключник).

За результатами виконання наукової роботи у звітному році опубліковано 2 наукові доповіді, 17 наукових статей (в т.ч. 2 – у наукових фахових журналах, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus), 10 тез доповідей загальним обсягом 46,74 д.а.

За результатами досліджень у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 5 розробок, з них 4 – до центральних органів влади. Впроваджено 5 розробок (в т.ч. 1 – направлена у 2018 р.), з них 4 – на рівні центральних органів влади.

ДОГОВІРНА ТЕМАТИКА

1. ПРОЄКТ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ НА 2021-2023 РОКИ З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: договірна тематика (договір із Департаментом економічного розвитку і торгівлі Запорізької обласної державної адміністрації №4 від 14.05.2019; № державної реєстрації 0119U103908).

Науковий керівник роботи: д.е.н., проф.. І.З. Сторонянська.

Виконавці роботи: д.е.н., проф. М.І. Мельник; д.е.н., проф. А.І. Мокій;

д.е.н., проф. С.Л. Шульц; д.е.н., проф. Т.Г. Васильців; к.е.н., с.н.с. Л.Я. Беновська; к.г.н., с.н.с. Р.Т. Теслюк; к.е.н. І.В. Лещух; к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків; к.е.н. Х.О. Патицька; к.соц.н. А.О. Максименко; І.Є. Бараняк.

Термін виконання: 1.05. – 31.12. 2019 р.

Основні результати досліджень:

- Проведено стратегічний аналіз соціально-економічного та екологічного становища Запорізької області, який включає оцінювання стратегічних документів розвитку області, аналіз впровадження попередніх стратегій, виявлення проблем розвитку територіального простору області, збір, опрацювання даних та проведення соціально-економічного аналізу основних тенденцій розвитку міст обласного значення, районів, об'єднаних територіальних громад, у т.ч. територій з обмеженим потенціалом розвитку та тих, що підлягають економічній реконструкції (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник, С.Л. Шульц, Т.Г. Васильців, Л.Я. Беновська, Р.Т. Теслюк, І.В. Лещух, О.М. Луцків, Х.О. Патицька).
- Обґрунтовано вибір пріоритетів смарт-спеціалізації Запорізької області в розрізі видів економічної діяльності, які володіють інноваційним потенціалом та можуть сформувати основу для прискореного економічного розвитку регіону у середньостроковій перспективі (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник, І.В. Лещух).
- Розроблено систему стратегічних та оперативних цілей і завдань щодо їх реалізації в межах формування проєкту Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року (І.З.Сторонянська, М.І. Мельник, А.І. Мокій).
- Здійснено прогнозування кількості населення Запорізької області на період до 2035 року в розрізі вікових груп, що стало основою формування перспективних сценаріїв соціального та економічного розвитку регіону (Р.Т. Теслюк, І.Є.Бараняк).
- Розроблено анкету та проведено соціологічне дослідження щодо основних проблем та стратегічних пріоритетів розвитку Запорізької області серед населення регіону (опитано понад 4 тис. мешканців) (І.З. Сторонянська, А.О. Максименко).
- Розроблено проєкт Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року, який містить оцінку сучасного соціоекологоекономічного стану регіону, аналіз ресурсного забезпечення впровадження Стратегії, оперативні цілі для забезпечення досягнення стратегічних цілей; основні завдання, етапи та механізми їх реалізації; систему моніторингу та оцінки

результативності реалізації регіональної стратегії (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник, А.І. Мокій, Л.Я. Беновська).

- На основі аналізу мобілізованих проектних ідей до Плану заходів, їх оцінки щодо відповідності критеріям відбору сформовано матрицю проектних ідей та розроблено План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року (І.З. Сторонянська, Л.Я. Беновська, Х.О. Патицька).

Результати дослідження у формі проекту Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року та Плану заходів на 2021-2023 роки з її реалізації передано замовнику (акт приймання-передачі науково-технічної продукції №1 від 20.12.2019 р.).

Проект Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації, розроблений в ході виконання цієї НДР, затверджено рішенням Запорізької обласної ради №124 від 12.12.2019 р.

2. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ З РЕАЛІЗАЦІЇ У 2021-2023 РОКАХ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ.

Вид тематики: договірна тематика (договір із Департаментом економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації №1 від 18.11.2019; № державної реєстрації 0119U103897).

Науковий керівник роботи: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Виконавці роботи: д.е.н., проф. М.І. Мельник; д.е.н., проф. С.Л. Шульц; к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич.

Термін виконання: 1.11.2019 р. – 31.12.2019 р.

- Розроблено систему стратегічних та оперативних цілей і завдань щодо їх реалізації в межах формування проекту Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник).
- Розроблено проект Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року, який містить оцінку сучасного соціоекологоекономічного стану регіону, аналіз ресурсного забезпечення впровадження Стратегії, оперативні цілі для забезпечення досягнення стратегічних цілей; основні завдання, етапи та механізми їх реалізації; систему моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональної стратегії (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник, С.Л. Шульц).

- На основі аналізу мобілізованих проектних ідей до Плану заходів, їх оцінки щодо відповідності критеріям відбору сформовано матрицю проектних ідей та розроблено План заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року (М.І. Мельник, С.Л. Шульц).
- Розроблено звіт про Стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації у 2021-2023 роках, який включає: характеристику стану довкілля та умов життєдіяльності населення області; ймовірні наслідки від реалізації розробленої Стратегії та Плану заходів; перелік заходів для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії; обґрунтування вибору виправданих альтернатив; перелік заходів для здійснення моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року та Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках (П.В. Жук).

Результати дослідження у формі проєкту Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року та Плану заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року передано замовнику (акт приймання-передачі науково-технічної продукції №1 від 29.11.2019 р.).

Проект Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації, розроблений в ході виконання цієї НДР, затверджено рішенням Львівської обласної ради від 24.12.2019 р.

III. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У звітному році науковцями Інституту підготовлено низку науково-експертних документів та матеріалів, пропозицій та рекомендацій в інтересах та на замовлення органів державної влади різних рівнів. Серед них:

Зауваження та пропозиції до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» (реєстраційний № 2178 від 21.09.2019 року).

В науково-аналітичній записці висвітлено умови та особливості запровадження режиму мораторію на відчуження земельних ділянок, призначених для ведення товарного сільськогосподарського виробництва і прав на них; наслідки його пролонгації в сучасних умовах. Розкрито сутність земельного законодавства щодо чинного мораторію в сфері обігу земель сільськогосподарського призначення. Розкрито недоліки проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» (реєстраційний № 2178 від 21.09.2019 року) щодо запровадження вільного обігу земель, призначених для ведення товарного сільськогосподарського виробництва і прав на них, означено ризики його реалізації в сучасних умовах.

Направлена: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України, Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики, Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку, Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування, Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації (лист № 5/305 від 01.10.2019 р.).
Впроваджено: Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (лист № 04-15/12-237 (197505) від 26.10.2019 р.); Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (лист № 04-23/14-849 від 11.11.2019 р.); Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації (лист № 17-1018/0/2-19 від 8. 10. 2019 р.). Міністерство розвитку економіки,

торгівлі та сільського господарства України (лист 3801-05/46670-07 від 09.11.2019 р.).

Пропозиції до рекомендацій парламентських слухань на тему «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років».

Обґрунтовано та сформульовано пропозиції з вдосконалення нормативно-правового забезпечення економічного регулювання природокористування та охорони довкілля в Україні на найближчі 5 років.

Направлена: Голові Комітету з питань екологічної політики та природокористування Верховної Ради України О. Бондаренку, Міністру енергетики та захисту довкілля О. Оржелю (вих. № 7/323 від 16.10.2019).

Методичні положення щодо формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального рівня (районів) у процесі реформування територіальної організації влади в Україні.

Сформульовано принципи, критерії, алгоритм формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального рівня (районів) у процесі реформування територіальної організації влади в Україні.

Направлена: Віце-прем'єр-міністру України, Міністру регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Г. Г. Зубку (лист № 6/104 від 01.04.2019 р.).

Пропозиції ДУ «Інституту регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» до проекту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року.

Надіслано, розроблені Інститутом пропозиції до Проекту державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року. щодо модифікування принципів нової політики регіонального розвитку; доповнення операційних цілей і завдань; пропозиції щодо вдосконалення термінологічного апарату та інші.

Направлена: Міністерство розвитку громад та територій України (лист 1/350 від 11. 11. 2019 р.).

Рекомендації з питань вдосконалення порядку перерозподілу податку з доходів фізичних осіб між місцевими бюджетами.

Виявлено особливості адміністрування податку з доходів фізичних осіб в зарубіжних країнах. Обґрунтовано доцільність зміни в Україні порядку зарахування ПДФО до місцевих бюджетів за місцем проживання фізичної особи-платника, замість місцевих бюджетів за місцезнаходженням (реєстрації) роботодавця. Охарактеризовано переваги та недоліки для територіальних громад від зміни порядку адміністрування ПДФО. Запропоновано та обґрунтовано альтернативні варіанти трансформації порядку зарахування ПДФО за місце проживання фізичної особи-платника. Рекомендовано заходи з мінімізації бюджетних видатків при впровадженні зазначених змін.

Направлена: Підкомітет з питань місцевих бюджетів та бюджетної підтримки регіонального розвитку Комітету з питань бюджету Верховної Ради України (лист №8/315 від 10.10.2019р.).

Доповідна записка «Щодо деяких змін у практиці справляння рентної плати за користування надрами в умовах реформи децентралізації».

Обґрунтовано потребу удосконалення розподілу між бюджетами рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення та запропоновано ініціювати внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу України.

Направлена: Комітет Верховної Ради України з питань фінансової, податкової та митної політики (лист № 7/401 від 16.12.2019 р.); Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (лист № 7/402 від 16.12.2019 р.); Міністерство фінансів України (лист № 7/403 від 16.12.2019 р.); Міністерство енергетики та захисту довкілля України (лист № 7/404 від 16.12.2019 р.).

Інформаційний бюлетень «Інструменти економічного розвитку місцевих громад: кращі європейські практики у сфері ТКС» / Newsletter “Instruments of local communities’ economic development: best European practices in the sphere of CBC”. Series 1. Euroregions, ECGs, EGTCs, etc”.

Проаналізовано особливості, еволюцію розвитку, законодавче підґрунтя створення та функціонування, типи, організаційну структуру, фінансування діяльності, етапи створення та кращі практики основних інституціоналізованих форм транскордонного співробітництва – єврорегіон, ОЕС, ЄОТС. Визначено перспективи їх

розвитку і активізації за участі українських прикордонних громад, що межують з країнами-членами ЄС.

Направлено: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; Міністерство закордонних справ України; Комітет з питань європейської інтеграції; Комітет з питань економічної політики; представникам органів державної влади та місцевого самоврядування; Львівська ОДА; Волинська ОДА; Івано-Франківська ОДА; Чернівецька ОДА; Закарпатська ОДА; представникам прикордонних РДА, міських, селищних, сільських рад, об'єднаних територіальних громад Волинської, Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької областей (лист №51/261 від 21.08.2019 р.).

Модель адміністративних районів Львівської області та Методичні положення щодо їх формування.

Запропоновано модель нових адміністративних районів Львівської області та розроблені Методичні положення щодо формування адміністративних районів.

Направлена: Львівській обласній державній адміністрації (лист № 7/308 від 04.10.2019 р.).

Матеріали бліц-дослідження на тему "Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації".

У поданих матеріалах представлені результати бліц-дослідження з визначення пріоритетів смарт-спеціалізації економіки Львівської області в розрізі видів економічної діяльності.

Результати представленого дослідження використані при розробці Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року, зокрема при обговоренні регіональної стратегії в робочих групах з її розробки та визначенні стратегічних цілей розвитку регіону.

Направлена: Департаменту економічної політики ЛОДА М.С. Бухтіяровій (лист № 1/181А від 31.05.2019). *Впровадження:* Департамент економічної політики ЛОДА (лист №11-591/0/2-19 від 03.06.2019).

Пропозиції до проекту Стратегії регіонального розвитку Київської області на період 2021-2027 роки

В представлених матеріалах надані пропозиції щодо формування оперативних цілей, пріоритетних завдань проєкту Стратегії, а також запропоновано перелік індикаторів моніторингу їх реалізації.

Зазначені пропозиції враховані робочою групою з розроблення Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки при доопрацюванні остаточного варіанту проєкту Стратегії. Результати спільної роботи передбачається використати також і при підготовці інших програмних документів з питань соціально-економічного розвитку Київської області.

Направлено: Директору департаменту економічного розвитку і торгівлі Київської ОДА Я.В. Вишні (лист №4/365 від 27.11.2019). *Впровадження:* Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської ОДА (лист № 28-01-12/1668 від. 09.12.2019 р.).

Доповідна записка «До проблематики ефективності фінансової децентралізації в Центральному регіоні України: інвестиційний вимір».

Доповідна записка містить рекомендації щодо оцінювання ефективності фінансової децентралізації з позиції активізації інвестиційної діяльності та трансформації структури інвестиційних видатків місцевих бюджетів в Центральному регіоні.

Направлена: Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (лист № 1/302 від 30.09.2019). *Впроваджено:* Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (лист № 319-11/1 від 07.11.2019).

Науково-аналітична записка «Закарпатська область: особливості, умови та перспективи соціально-економічного розвитку».

Проведено оцінку соціально-економічної ситуації у Закарпатській області на основі міжрегіональних і транскордонних порівнянь. Здійснено аналіз ключових тенденцій та динаміки зовнішньоекономічних операцій у регіоні. Окреслено перспективи розвитку туристично-рекреаційної сфери у Закарпатській області.

Направлено: Закарпатська обласна державна адміністрація (лист № 09/229 від 15.07.2019 р.).

Крім того, у звітному році забезпечено розміщення науково-експертних матеріалів та коментарів науковців Інституту на web-сайті Інституту (режим доступу: <http://ird.gov.ua/ird01/p1056>).

IV. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2019 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 55 розробок (наукових доповідей, проектів стратегій розвитку регіонів, доповідних та наукових записок, аналітичних та експертних матеріалів, методичних рекомендацій тощо), впроваджено 44 розробки (з них впровадження отримали 3 розробки, направлені у 2018 р.). Із них за бюджетною програмою 6541030 підготовлено 42 розробки, впроваджено 33 розробки. За бюджетною програмою 6541230 підготовлено 13 розробок, впроваджено – 11.

До центральних державних органів країни у звітному році скеровано 30 розробок (в т.ч. Адміністрації Президента України – 3, Верховній Раді України – 14, Кабінету Міністрів України – 1, міністерствам та відомствам – 12), впроваджено 19 розробок (з них отримали впровадження 3 розробки, направлені у 2018 р.).

Приклади розробок Інституту, впроваджених в 2019 році

№ з/п	Назва розробки (автори)	Призначення НТП	Показники результативності, значення для галузей економіки	Місце впровадження (дата впровадження)	Перспективи подальшого використання
1.	Наукова доповідь «Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання» (колектив авторів під керівництвом Сторонянської І.З.)	для органів державної влади різних рівнів та органів місцевого самоврядування	Матеріали розробки є важливими для підвищення ефективності формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ), здатності ними виконувати передані їм повноваження, для оцінювання впливу процесів децентралізації на розвиток областей, районів, міст, ОТГ.	Верховна Рада України, Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (22.03.2019); Івано-Франківська обласна державна адміністрація (09.04.2019)	Рекомендації щодо концептуальних засад, аналізу та практичної реалізації комплексу заходів реформування у Карпатському регіоні будуть використані у роботі профільного комітету Верховної Ради України. Матеріали розробки я будуть застосовані міжвідомчою робочою групою облдержадміністрації при підготовці пропозицій щодо адміністративно-територіального устрою базового та районного рівня Івано-Франківської області.
2.	Наукова доповідь "Інклюзивний вимір розвитку міст – центрів ділової активності України.	для органів державної влади різних рівнів та органів місцевого	Проаналізовано залежності між показниками соціально-економічного	Директорат з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-	Використання при: розробці проєктів нормативно-правових актів; розробленні проєкту

	тенденції перспективи" (М.І.Мельник; С.Д.Щеглюк; І.В.Лещух; Р.Є.Яремчук)	та самоврядування	розвитку та якості життя для мешканців міст України. Визначено пріоритети зміни бізнес-моделей малого та середнього підприємництва у забезпеченні інклюзивного зростання міст. Проаналізовано сучасні тенденції розбудови ІТ-сфери та визначена соціально-економічна роль ІТ кластерів у розвитку міст. Обґрунтовано першочергові заходи для досягнення цілей інклюзивного розвитку міст і регіонів.	територіального устрою Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (4.06.2019); Директорат регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (7.08.2019); Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (4.06.2019); Департамент архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації (12.06.2019); Львівський центр розвитку місцевого самоврядування (18.06.2019); Департамент житлово-комунального господарства Чернівецької міської ради (1.08.2019); Тернопільська міська рада (6.08.2019); Луцька міська рада(8.08.2019)	Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року; розробленні проєктів Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 р. та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 рр.; підготовці та актуалізації програм соціально-економічного розвитку міст України; розробці щорічної Програми економічного і соціального розвитку міста Чернівці; у практичній роботі Тернопільської міської ради; розробці Стратегії розвитку міста Луцька.
--	--	-------------------	--	--	--

3.	Наукова доповідь «Об'єднані територіальні громади Карпатського регіону: соціологічна оцінка» (І.З.Сторонянська; А.О.Максименко; О.О.Левицька; Х.О.Патицька).	Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної ради України, обласні державні адміністрації	Представлено методику комплексного аналізу ефективності механізмів адміністративно-фінансової децентралізації в контексті їх впливу на соціально-економічний розвиток регіонів та територіальних громад. Методика протестована на прикладі областей Карпатського регіону.	Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (20.02.2019); Львівська обласна рада (15.02.2019); Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (25.02.2019)	Використання для оцінки ризиків посилення дисбалансів соціально-економічного розвитку на рівні територіальних громад, районів, регіонів; виявлення потенційних загроз розширення депресивних територій за рахунок формування неспроможних громад
4.	Науково-аналітична доповідь «Соціально-економічне становище об'єднаних територіальних громад: Захід VS центр» (І.З.Сторонянська; А.О.Максименко; О.О.Левицька; Х.О.Патицька)	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та комунального господарства України, ОДА областей Карпатського та Центрального регіону України,	Представлено результати соціологічного дослідження серед представників органів місцевого самоврядування ОТГ в областях Карпатського регіону та Центральної України. Проведено оцінку результативності першого етапу адміністративно-фінансової децентралізації на базовому рівні та виявлені проблеми функціонування ОТГ.	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (7.08.2019); Львівська обласна державна адміністрація (30.07.2019)	Використання в плануванні та прогнозуванні формування та розвитку ОТГ.

5.	<p>Науково-аналітична записка "Ключові тренди розвитку промисловості України: регіональний вимір" (С.О. Ішук; Л.Й. Созанський; О.С. Процевят)</p>	<p>Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної ради України, Департамент промислової політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, обласні державні адміністрації</p>	<p>Проведено аналіз поточного стану і результатів промислової діяльності в Україні упродовж 2011-2018 років. Визначено ключові тренди розвитку вітчизняної промисловості на підставі оцінювання динаміки значень множини показників, які характеризують активність та ефективність функціонування промислового сектора національної економіки у регіональному розрізі. Запропоновано комплекс заходів, спрямованих на активізацію залучення інвестицій у промисловість, підвищення рівня інноваційної активності та нарощення експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників.</p>	<p>Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної ради України (28.03.2019); Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації (29.03.2019); Донецька обласна державна адміністрація (1.04.2019); Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (8.04.2019); Львівська обласна державна адміністрація (11.04.2019); Кіровоградська обласна державна адміністрація (15.04.2019); Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної державної адміністрації (15.04.2019); Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації (16.04.2019); Департамент економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації (16.04.2019)</p>	<p>Використання при: опрацюванні відповідних законопроектів, зокрема щодо реалізації державної промислової політики на регіональному рівні; розробці стратегій розвитку областей України та планів заходів з їх реалізації.</p>
----	---	---	--	---	---

6.	<p>Науково-аналітична доповідь “Розвиток деревообробної промисловості в Україні: регіональні аспекти” (С.О.Іщук; Л.Й.Созанський; Л.П.Коваль; О.В.Ляховська).</p>	<p>Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної ради України, Комітет з питань європейської інтеграції Верховної ради України, Департамент промислової політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, обласні державні адміністрації</p>	<p>Визначено особливості функціонування деревообробної промисловості в Україні. Зокрема, проведено аналіз тісноти міжсекторальних зв'язків та рівня витратності вітчизняних деревообробних виробництв. Здійснено порівняльну оцінку сировинного потенціалу деревообробної промисловості України і держав-членів ЄС, а також діагностику структурних змін у сировинному потенціалі деревообробних виробництв на регіональному рівні. Обґрунтовано перспективні напрямки розвитку деревообробної промисловості в Україні.</p>	<p>Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (4.06.2019); Комітет Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (18.06.2019); Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (5.06.2019); Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації (5.06.2019); Львівська обласна державна адміністрація (11.06.2019); Запорізька обласна державна адміністрація (13.06.2019); Департамент економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації (19.06.2019);</p>	<p>Використання при: підготовці відповідних стратегічних документів щодо розвитку лісопереробного сектора національної економіки; підготовці нормативно-законодавчих актів, що стосуються державного стимулювання розвитку деревообробних виробництв із поглибленим ступенем переробки сировини; для аналізу, моніторингу діяльності деревообробних підприємств регіону, а також розробки планів заходів із реалізації стратегій регіонального розвитку, а також програм соціально-економічного розвитку областей України; проведенні експертизи регіональних цільових та комплексних програм здійсненні організаційних заходів щодо підвищення ефективності діяльності</p>
----	--	--	---	--	---

				<p>Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації (20.06.2019);</p> <p>Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації (24.06.2019);</p> <p>Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної державної адміністрації (25.06.2019);</p> <p>Департамент агропромислового розвитку та економічної політики Житомирської обласної державної адміністрації (2.07.2019);</p> <p>Кіровоградська обласна державна адміністрація (3.07.2019);</p> <p>Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації (11.07.2019).</p>	деревообробних підприємств.
--	--	--	--	--	-----------------------------

7.	<p>Науково-аналітична доповідь "Територіальний розвиток і регіональна політика. Регіональні економічні тренди та детермінанти регіональної політики"</p> <p>(І.З.Сторонянська; Т.Г.Васильців; А.Р.Дуб; С.О.Іщук; О.М.Луцків; Л.Й.Созанський; С.Л.Шульц).</p>	<p>для органів державної влади, обласних державних адміністрацій</p>	<p>Розглянуто тенденції економічного розвитку регіонів України в розрізі видів економічної діяльності. Проаналізовано структурні та динамічні характеристики товарного експорту регіонів України. Здійснено оцінку ролі підприємницького сектора у наповненні місцевих бюджетів та забезпеченні фінансової спроможності регіонів.</p>	<p>Директорат регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (7.08.2019); Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (3.09.2019); Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної державної адміністрації (30.07.2019); Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації (2.08.2019); Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації (27.08.2019)</p>	<p>Використання при: розробці проекту Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр. та плану заходів при її реалізації; для вироблення напрямів державної політики з підвищення конкурентоспроможності національної економіки та виконання Україною Цілей сталого розвитку; розробці стратегічних документів розвитку регіонів України.</p>
----	--	--	---	---	---

8.	Доповідна записка: «Концепція державної міграційної політики України (нова редакція)» (О.Т.Риндзак).	Адміністрація президента України; Міністерство соціальної політики України; Державна міграційна служба України; Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин.	Обґрунтовано необхідність розробки і затвердження нової редакції Концепції державної міграційної політики України. Реалізація розробленої автором Концепції дозволить уповільнити темпи міграційних втрат людського потенціалу, сприятиме інтеграції внутрішньо переміщених осіб та іммігрантів до регіонів-реципієнтів, підвищенню ефективності державної міграційної політики загалом.	Адміністрація Президента України (26.03.2019); Міністерство соціальної політики України (4.04.2019).	При підготовці нормативно-правових актів та заходів з вдосконалення державної міграційної політики.
9.	Науково-аналітична доповідь «Оцінка функціонування мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області»	Державна митна служба України; Державна прикордонна служба України; Міністерство інфраструктури України; Міністерство	Досліджено загальнонаціональні та регіональні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Проаналізовано розподіл пасажиро- та вантажопотоків через наявні пункти пропу-	Закарпатська митниця ДФС (21.12.2019)	Використання під час планування заходів щодо оптимізації діяльності діючих пунктів пропуску та в процесі проведення спільних заходів з представниками прикордонних та митних служб суміжних країн, а

	(Х.М.Притула; А.О.Максименко; Я.Я.Калат; О.П.Демедюк; С.О.Ішук; Л.Й.Созанський; І.З.Сторонянська; А.Р.Дуб; С.Л.Шульц; О.М.Луцків).	розвитку громад та територій; Міністерство закордонних справ України; Закарпатська обласна державна адміністрація; Закарпатська митниця ДФС	ску у Закарпатській області. Вивчено особливості функціонування пунктів пропуску на українсько-словацькій, українсько-угорській та українсько-румунській ділянках державного кордону. Здійснено експертно-розрахункову оцінку функціонування та розвитку мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області.		також у роботі урядових та міжнародних робочих груп.
10.	Методичні рекомендації «Оцінювання середовища міграційної активності населення» (Т.Г.Васильців; О.О.Левицька; О.П.Мульська).	Львівська обласна державна адміністрація; Львівська обласна асоціація малого і середнього підприємництва.	Розроблено і обгрунтовано науково-методичні засади побудови інтегрального індексу середовища міграційної активності населення (на прикладі зовнішніх міграційних процесів). Науково-практичне значення розробки полягає у формуванні системи інформаційно-аналі-	Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (12.12.2019)	Використання при прогнозуванні розвитку ринку праці та зайнятості в регіоні та розробці відповідних програм.

			тичного забезпечення оцінювання та прогнозування міграційної активності населення, моделюванні впливу чинників на рівень міграційної активності населення в країні чи регіоні.		
11.	Проект Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року та Плану заходів на 2021- 2023 роки з її реалізації (І.З.Сторонянська ; М.І.Мельник ; С.Л.Шульц; А.І.Мокий; Т.Г.Васильців; Л.Я.Беновська; Р.Т.Теслюк ; І.В.Лещух; О.М.Луцків; Х.О.Патицька; А.О.Максименко; І.С.Бараняк).	Департамент економічного розвитку і торгівлі Запорізької облдерж-адміністрації	Проект Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року базується на використанні новітніх європейських підходів до стратегування регіонального розвитку, імплементації засад смарт-спеціалізації (що дозволило виокремити види економічної діяльності регіону, які характеризуються інноваційною активністю та зростаючою віддачею) та принципів інклюзивності у процесі її формування.	Департамент економічного розвитку і торгів то Запорізької облдерж-адміністрації (20.12.2019)	Проект Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації, затверджено рішенням Запорізької обласної ради №124 від 12.12.2019 р. та прийнятий до виконання.

12.	<p>Проект Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року та Плану заходів з її реалізації у 2021-2023 роках (І.З.Сторонянська; М.І.Мельник; С.Л.Шульц; П.В.Жук; О.І.Гулич).</p>	<p>Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської облдерж-адміністрації.</p>	<p>Здійснено виокремлення пріоритетних видів економічної діяльності області, які можуть сформувати основу смарт-спеціалізації та забезпечити прискорене економічне зростання регіону, серед яких високотехнологічні види промисловості (біоекономіка, креативні індустрії, зокрема IT-сфера). Здійснено SWOT-аналіз та обґрунтовано сценарії розвитку які базуються на використанні новітніх європейських підходів до стратегування регіонального розвитку.</p>	<p>Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської облдержадміністрації (29.11.2019)</p>	<p>Стратегія розвитку Львівської області на період до 2027 року та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації затверджено рішенням Львівської обласної ради від 24.12.2019 р. та прийняті до виконання.</p>
-----	---	---	---	--	---

V. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗВ'ЯЗКИ З ОСВІТОЮ

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва.

При виконанні досліджень з даної проблематики Інститут здійснював координацію своєї роботи з установами Відділення економіки НАН України. Зокрема, науковці Інституту, разом із вченими інших установ відділення взяли участь у підготовці колективної монографії «Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи. / НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. — Київ, 2019. У звітному році підписано угоду про співпрацю із Закарпатським регіональним центром соціально-економічних та гуманітарних досліджень НАН України.

Щорічно, спільно із Відділенням економіки НАН України та за участю провідних вчених академічних установ економічного профілю, у форматі «Економічні дискусії на Світазі» Інститутом проводиться міжнародна конференція з питань територіального розвитку та регіональної політики в Україні. 5-7 червня 2019 року Інститутом проведено IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (с. Світазь, Волинська область), в рамках якої основну увагу було приділено питанням сучасних викликів для розвитку регіонів України, а також проблемам формування та розвитку об'єднаних територіальних громад в контексті процесів децентралізації. У конференції взяли участь понад 40 науковців та практиків з різних регіонів України, зокрема з Києва, Одеси, Львова, Луцька, Тернополя та Ужгорода, а також іноземні вчені з Польщі (Варшави, Білостоку, Ярослав). Серед учасників конференції – 4 академіки та 2 члени-кореспонденти НАН України, 14 докторів наук.

В процесі виконання досліджень та впровадження їх результатів, організації конференцій та круглих столів Інститут співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, вищими навчальними закладами, громадськими організаціями. Розробки Інституту з широкого спектру проблем регіональної політики та соціально-економічного розвитку регіонів України, висвітлені у наукових доповідях, доповідних записках, аналітичних та експертних матеріалах, рекомендаціях, надсилалися, зокрема, до:

- Адміністрації Президента України; Кабінету Міністрів України; Міністерства розвитку громад та територій України; Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України; Міністерства фінансів України; Міністерства інфраструктури України; Міністерства закордонних справ України; Міністерства енергетики та захисту довкілля України; Міністерства соціальної політики України; Національного комітету з промислового розвитку; Державної митної служби України; Державної прикордонної служби України; Державної служби статистики України; Державної міграційної служби України; Національного інституту стратегічних досліджень;
- Комітетів Верховної Ради України з питань: організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування; бюджету; фінансової, податкової та митної політики; промислової політики та підприємництва; аграрної та земельної політики; екологічної політики та природокористування; соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення; прав людини, національних меншин і міжнародних відносин; науки і освіти;
- обласних державних адміністрацій та обласних рад; районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування Львівської області;
- Асоціації об'єднаних територіальних громад України, Асоціації міст України та ін.

Зокрема, у рамках цієї діяльності, з *проблематики регіональної політики та соціально-економічного розвитку регіонів* Інститутом було підготовлено: щорічну наукову доповідь «Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: регіональні економічні тренди та детермінанти регіональної політики»; наукові доповіді «Інклюзивний вимір розвитку міст – центрів ділової активності України: тенденції та перспективи», «Тendenції розвитку легкої промисловості в Україні: регіональні аспекти», «Розвиток деревообробної промисловості в Україні: регіональні аспекти»; науково-аналітичні та доповідні записки, аналітичні та експертні матеріали, рекомендації та пропозиції (з питань: стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації, розвитку промислового сектора економіки регіонів, міграційної політики, політики, розвитку міст, землекористування тощо), які отримали впровадження на рівні центральних, регіональних та місцевих органів влади, громадських асоціацій. Зокрема, до

Міністерства розвитку громад та територій України скеровано пропозиції до проекту Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року, профільним комітетам Верховної Ради України – пропозиції та рекомендації до парламентських слухань на тему: «Земельна реформа: вітчизняна модель обігу земель сільськогосподарського призначення» та «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні п'ять років».

З проблематики адміністративно-територіальної реформи та фінансової децентралізації підготовлено та скеровано до центральних та регіональних органів державної влади методичні та науково-експертні матеріали з питань аналізу та оцінки сучасних процесів адміністративно-фінансової децентралізації, формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального рівня (районів), проблемних аспектів розвитку об'єднаних територіальних громад, підвищення ефективності формування фінансового потенціалу територіальних громад. Зокрема, підготовлено науково-аналітичні доповіді «Соціально-економічне становище об'єднаних територіальних громад Захід VS Центр» та «Об'єднані територіальні громади Карпатського регіону: соціологічна оцінка», які скеровані до профільних міністерств та комітетів Верховної ради України. До Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України було скеровано методичні положення щодо формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального рівня (районів) у процесі реформування територіальної організації влади в Україні.

За тематикою досліджень проблем *транскордонного співробітництва* Інститутом підготовлено науково-аналітичну доповідь «Оцінка функціонування мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області» та низку науково-аналітичних та експертних матеріалів, які були направлені: профільним міністерствам, відомствам та комітетам Верховної ради України, обласним державним адміністраціям.

Провідні науковці Інституту входять до складу ряду консультативно-дорадчих та експертних рад, які діють при центральних органах влади, зокрема:

- д.е.н., проф. Сторонянська І.З. входить до складу експертної групи з розробки проекту Державної стратегії регіонального розвитку України на період до 2027 року;

- д.е.н., проф. Іщук С.О.; д.е.н., проф. Сторонянська І.З входять до складу секції за фаховим напрямом «Економіка» Наукової ради Міністерства освіти і науки України;
- д.е.н., проф. Сторонянська І.З, – голова експертної групи ЕГ-02 з оцінювання ефективності діяльності наукових установ за напрямом «Суспільні науки»;
- д.е.н., проф. Шульц С.Л. входить до складу експертної групи ЕГ-02 з оцінювання ефективності діяльності наукових установ за напрямом «Суспільні науки»;
- к.е.н., с.н.с. Гулич О.І. входила до складу Експертної ради з питань туризму та курортів при Комітеті Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики та туризму.

Д.е.н., проф. Давимука С.А. був учасником Парламентських слухань з питань розвитку людського капіталу (10.04.2019), к.е.н., доц. Залуцький І.Р. – Парламентських слухань «Земельна реформа: вітчизняна модель обігу земель сільськогосподарського призначення» (04.12.2019 р.).

В ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів налагоджена співпраця Інституту з регіональними органами влади та громадськими організаціями.

Зокрема, науковцями Інституту здійснено розробку Стратегій регіонального розвитку Запорізької та Львівської областей області на період до 2027 року та Планів заходів на 2021-2023 роки з їх реалізації, а також розроблені пропозиції до проекту Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки.

Науковці Інституту в якості експертів взяли участь у виконанні проекту «Підготовка та громадське обговорення обґрунтованої пропозиції нового районного (повітового) поділу всіх областей в рамках реформи місцевого самоврядування України» (ГО «Центр політико-правових реформ», за підтримки Міністерства закордонних справ і у справах Співдружності націй Великої Британії), у рамках якого здійснено моделювання нової мережі районів Вінницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької областей.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою економічного профілю у Західному регіоні України. Директор

Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є головою секції економіки Західного наукового центру НАН України і МОН України.

Провідні науковці Інституту входять до складу координаційних комісій, громадських та дорадчих рад, робочих та експертно-аналітичних груп при органах регіональної влади, зокрема:

- д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу Ради регіонального розвитку Львівської області;
- д.е.н., проф. Кравців В.С., д.е.н., проф. Сторонянська І.З., к.е.н., с.н.с. Жук П.В. – члени Міжвідомчої обласної робочої групи з підготовки пропозицій щодо адміністративно-територіального устрою базового та районного рівнів Львівської області;
- д.е.н., проф. Сторонянська І.З. – член керівного комітету з розробки проекту Стратегії розвитку Львівської області на період до 2027 року; член громадської ради з питань фінансів при Львівській обласній державній адміністрації; експерт з оцінювання мікропроектів обласного конкурсу мікропроектів місцевого розвитку у Львівській області;
- д.е.н., проф. Мельник М.І., к.е.н., с.н.с. Щеглюк С.Д., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І. – члени робочих груп з питань підготовки та розробки Стратегії регіонального розвитку Львівської області на період до 2027 року;
- к.е.н., с.н.с. Жук П.В. – член громадської експертно-аналітичної групи з розвитку паливно-енергетичного комплексу Львівської області при Західному науковому центрі НАН та МОН України;
- к.е.н. Гринчишин І.М. – експерт з оцінювання мікропроектів обласного конкурсу мікропроектів місцевого розвитку у Львівській області;
- к.е.н., доц. Залуцький І.Р. – член робочої групи «Аграрний розвиток» Департаменту агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації;
- д.е.н., с.н.с. Пригула Х.М. входить до складу робочої групи з питань адаптації європейський підходів у систему стратегічного планування регіонального розвитку в Україні при Центрі розвитку місцевого самоврядування.

Співробітники Інституту брали активну участь у стратегічних сесіях, розширених засіданнях, робочих зустрічах із експертним середовищем профільних департаментів Львівської обласної державної адміністрації, а також публічних заходах та обговореннях, що організовувалися Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування, Львівською міською радою, Львівською торгово-промисловою палатою тощо.

У процесі апробації результатів досліджень на комунікативних заходах, проведення конференцій та круглих столів з обговорення актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку міжнародного й вітчизняного рівнів Інститут активно співпрацював із вищими навчальними закладами, академічним установами, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями, а також органами місцевого самоврядування, зокрема:

- з *проблематики досліджень сталого розвитку Карпат* – з Західним науковим центром НАН та МОН України, Закарпатським регіональним центром соціально-економічних та гуманітарних досліджень НАН України, Інститутом екології Карпат НАН України, Національним лісотехнічним університетом України;
- з *проблематики адміністративно-територіальної реформи в Україні і використання фінансового ресурсу місцевих бюджетів* – із Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування, з громадськими організаціями «Центр політико-правових реформ» та «Інститут регіонального розвитку», Львівським регіональним відділенням Асоціації об'єднаних територіальних громад, органами місцевого самоврядування Львівської та Івано-Франківської областей;
- з *проблематики досліджень міграційних процесів та ринків праці* – із Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом, Національним університетом «Львівська політехніка» (Науково-дослідним центром соціальної і демографічної політики та управління «Демос», Інститутом адміністрування та післядипломної освіти, Інститутом підприємництва та перспективних технологій), економічним та географічним факультетами Львівського національного університету ім. Івана Франка, Закарпатським регіональним центром соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України, Мукачівським державним університетом;
- з *проблематики просторового розвитку* – Львівською та Запорізькою торгово-промисловими палатами, Радою підприємців Львівської області, Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Львівським регіональним відділенням Асоціації міст України, Центром

ім. Митрополита Андрея Шептицького Українського католицького університету;

- з проблематики реального сектора економіки регіонів – Інститутом економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», економічним факультетом Львівського національного університету ім. Івана Франка, Радою підприємців Львівської області, Львівською торгово-промисловою палатою;
- з проблематики транскордонного співробітництва – із Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції», Асоціацією органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати – Україна». Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування, органами місцевого самоврядування західних прикордонних областей України.

Співробітництво із закладами вищої освіти та установами МОН України

Провідні науковці Інституту, які входять до складу експертних груп при Міністерстві освіти і науки України, у звітному році взяли участь у проведенні оцінювання установ МОН України, а також здійснювали експертизу наукових проектів в інформаційній системі «Наука в університетах».

У звітному році укладено договори про співпрацю із Мукачівським державним університетом Міністерства освіти і науки України, з Університетом державної фіскальної служби України, а також оновлено Угоду про функціонування філії кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом.

Основна увага розвитку у співробітництві із вищими навчальними закладами та установами МОН України зосереджувалася на реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта» (створений у 2003 р.), учасниками якого, крім Інституту, є: Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Інститут економіки та менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Тернопільський національний економічний університет, Львівський торговельно-економічний університет,

Луцький національний технічний університет, Східноєвропейський національний університет ім. Л.Українки, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції», Державна вища технічно-економічна школа в Ярославі (Польща).

Так, 7.05.2019 р. на базі практик спортивно-оздоровчого табору «Гарт» СНУ імені Лесі Українки (Світязь Шацького району Волинської області) відбулося щорічне засідання координаційної ради науково-навчального комплексу «Економосвіта» за участі представників університетів і наукових установ, що входять до його складу. Обрано нового голову Координаційної ради комплексу, яким стала ректор Університету банківської справи д.е.н., проф. А.Я. Кузнєцова. Підведено підсумки роботи ННК «Економосвіта» у 2018 р. та окреслено пріоритетні завдання діяльності комплексу на 2019–2020 рр. Обговорено також особливості розвитку регіональних ринків освітніх послуг в умовах європейської інтеграції на прикладі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки із реалізації концепції дуальної освіти, співпраці з бізнесом, проектної та грантової діяльності.

До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- залучення 7 штатних працівників Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу. 4 провідні науковці Інституту у звітному році були головами Державних екзаменаційних комісій в установах комплексу;
- виконання 3 науково-дослідних робіт спільно із науковцями установ комплексу;
- спільна підготовка та публікація 3 монографій праць; публікація 19 статей науковців з установ комплексу у періодичних виданнях Інституту обсягом 14,1 д.а.; публікації 15 статей та 19 тез науковців Інституту у виданнях установ комплексу загальним обсягом 14, 14 д.а.
- спільне проведення 6 науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки, зокрема: XIX Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи» (Львів, 29.03.2019); III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених «Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи» (Львів, 23-24.04.2019); IV Міжнародної науково-практичної конференції «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших

реформ» (Світязь, 5-7.06.2019); круглого столу «Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації» в рамках Всеукраїнського Фестивалю науки та IV наукових читань пам'яті академіка НАН України М.І.Долішнього (Львів, 16.05.2019); Х Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України» (Львів, 21.11.2019); круглого столу «Міграційна активність молоді Карпатського регіону України: середовище формування та пріоритети регулювання» (Львів, 10.12.2019).

та ін.

У звітному році при Інституті діяли 3 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту Університету банківської справи (згідно угоди від 25.05.2015 р.);
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (згідно угоди від 28.05.2019 р.);
- філія кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно угоди від 12.05.2015 р.).

У рамках роботи філій кафедр здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

Робота з науковою молоддю

В Інституті функціонує Рада молодих вчених (голова Ради – к.е.н. Мульська О.П.), яка здійснює роботу із залучення наукової молоді до участі у наукових конференціях, круглих столах, науково-практичних семінарах та тренінгах для молодих вчених, інформує та популяризує різні форми (державні, академічні, міжнародні) підтримки молодих вчених, а також забезпечує співробітництво з радами молодих вчених вищих навчальних закладів і академічних установ, зокрема між Радами молодих учених установ ННК «Економосвіта».

Протягом звітнього року за участю Ради молодих вчених Інституту в Інституті проведено низку заходів із залученням наукової молоді, зокрема:

- IV міжнародна конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті» (Лодзь-Львів, 14-17.05.2019) за участю молодих науковців Польщі та Литви.
- III Конкурс наукових робіт молодих вчених з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долишнього в рамках ННК «Економосвіта», переможцями якого у звітному році стали – Патицька Х. О. (диплом I ступеня); – Попадинець Н. М. (диплом III ступеня).
- 2 Міжнародні та Всеукраїнська наукові конференції молодих вчених в рамках ННК «Економосвіта».
- 2 Міжнародних семінари з питань регіональної політики для молодих вчених, із залученням лекторів із Кракова та Вроцлава.
- 4 семінари та тренінги для молодих вчених установи.
- Подання на конкурси на здобуття грантів та премій для молодих вчених. У звітному році молоді науковці Інституту:
 - к.е.н. Левицька О.О. – нагороджена Премією Президента України за цикл наукових праць: «Розвиток людського потенціалу системи охорони здоров'я України в умовах внутрішніх трансформацій і глобальних викликів».
 - к.е.н. Назаркевич О.Б. – отримала грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених.
 - к.е.н. Гринчишин І.М., к.е.н. Лещух І. В., к.е.н. Патицька Х. О. – виконували НДР в рамках гранту НАН України дослідницьким групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками науки і техніки на 2018 -2019 рр.
 - к.е.н. Патицька Х.О. – отримала грант НАН України дослідницьким групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками науки і техніки на 2020-2021 рр.

**Окремі чисельні показники співпраці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України**

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна кількість на 31.12.2018	17
	укладених у звітному році	3
	1) Про співпрацю з Мукачівським державним університетом (18.10.2019); 2) Про співпрацю з Університетом державної фіскальної служби України (3.07.2019); 3) Про функціонування філії кафедри менеджменту організацій Львівського інституту МАУП (28.05.2019).	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	ФІЛІЙ КАФЕДР	
	загальна кількість на 31.12.2018	4
	створених у звітному році	—
	інших спільних структур (інститутів, центрів, осередків тощо)	
	загальна їх кількість на 31.12.18	2
3.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	4
	у тому числі:	
	— тем НДР	4
4.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> працювали викладачами в системі освіти, всього	14
	у тому числі очолюють кафедри	1
5.	Кількість вчених-освітян, які <u>у звітному році</u> входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	6
6.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	7
7.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу <u>у звітному році</u>	2
8.	Кількість опублікованих спільно з освітянами <u>у звітному році</u> монографій	5

9.	Кількість опублікованих <u>у звітному році</u> навчальних посібників для вищої школи	1
10.	Кількість співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які <u>у звітному році</u> підвищували кваліфікацію в Інституті науковій установі	6
11.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених <u>у звітному році</u> на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	1
	у тому числі:	
	на здобуття докторського ступеня	-
	на здобуття кандидатського ступеня	1

VI. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2019 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Місце проведення	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	6
Науково-методичний семінар «Застосування методів стратегічного аналізу в наукових дослідженнях»	-	12.03. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Заслухано доповідь к.е.н. Левицької О.О. з питань застосування методів стратегічного аналізу в наукових дослідженнях та проведено дискусію з даної проблематики.
Міжнародний семінар з питань регіонального розвитку для молодих вчених	-	14.03. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Заслухано доповіді польських науковців: - Розвиток сільських територій: приклад Малопольського воєводства (проф. С. Сорис, Університет ім. Івана Павла II, Краків); - Особливості розвитку підприємств в регіоні (проф. Й. Стансда, Краківський економічний університет). Проведено дискусію з даної проблематики.
XIX Міжнародна наукова конференція молодих вчених «Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи»	Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Науково-навчальний	29.03. 2019 р.	м. Львів Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»,	Тематика конференції: - Сучасний стан та тенденції розвитку економіки, їх вплив на функціонування фінансово-кредитної системи України. - Фінансове забезпечення інвестиційно-інноваційних процесів.

1	2	3	4	6
	комплекс «Економ- освіта»			<ul style="list-style-type: none"> - Взаємодія банківського та реального секторів економіки. - Ризики функціонування банків в умовах посилення глобальної фінансової нестабільності. - Сучасні проблеми обліку, аудиту та оподаткування суб'єктів господарської діяльності. - Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин. - Менеджмент, маркетинг та соціальна відповідальність в державних та бізнесових структурах. - Математичні моделі в економіці. <p>Опубліковано збірник тез доповідей конференції.</p>
III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція молодих учених «Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи»	Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту у НУ «Львівська політехніка», Науково-навчальний комплекс «Економ-освіта»	23-24. 04. 2019 р.	м. Львів, НУ «Львівська політехніка»	<p>Тематика конференції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проблеми і перспективи економічного розвитку України в умовах євроінтеграції; - Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на економічний розвиток регіонів; - Комплексне забезпечення економічного розвитку підприємств; - Стратегічне управління інноваційним розвитком на макро- і мікрорівні; - Збалансований розвиток економіки України: соціально-

1	2	3	4	6
				правовий, екологічний та інші аспекти. Підготовлено збірник тез доповідей конференції. (електронне видання).
Міжнародний круглий стіл «Транскордонне співробітництво в країнах-членах ЄС: теоретичні основи і кращі практики»/ International Round Table «Cross-border Cooperation in EU Member States: Theoretical Studies and Best Practices»	Інститут єврорегіональних студій Університету Орадя	7-9. 05. 2019 р.	м. Орадя (Румунія), Університет Орадя,	Тематичні напрями: - Європейські теоретичні студії в сфері розвитку транскордонного співробітництва. - Методології оцінки транскордонного співробітництва. - Сучасні виклики у розвитку транскордонного співробітництва між державами-членами ЄС. - Питання розвитку транскордонного співробітництва на зовнішніх кордонах ЄС. За результатами круглого столу опублікований збірник матеріалів.
IV конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті»/ IV Międzynarodowa Konferencja Młodych Naukowców «Perspektywy rozwoju przedsiębiorczości w ujęciu międzynarodowym»	Лодзький університет, ГО «Інститут регіоналістики»	14-17.05. 2019 р.	м. Лодзь, Лодзький університет м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Тематика конференції: - Тренди в розвитку підприємництва. - Підприємницька поведінка та бізнес-клімат. - Бізнес-середовище регіону – сучасні тенденції та виклики. - Конкурентоспроможність регіонів в європейському економічному просторі. - Jean Monnet – 30 years of excellence in European studies. Матеріали доповідей опубліковані у виданнях установ-партнерів.

1	2	3	4	6
<p><i>Всеукраїнський фестиваль науки.</i></p> <p>IV наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка НАН України М.І. Долішнього. Круглий стіл «Стратегування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації»</p>		16. 05. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	<p>Заслухано та обговорено доповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Підходи до визначення цілей смарт-спеціалізації економіки Львівської області (проф. Шульц С.Л., ІРД НАН України); - Тенденції розвитку кластерів у Львівській області (Куйбіда С.В., начальник Департаменту економічної політики Львівської ОДА). <p>Результати досліджень будуть використані при розробці Стратегії розвитку Львівщини до 2027 року.</p>
Міжнародний семінар з питань регіонального розвитку для молодих вчених		4.06. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	<p>Заслухано лекції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Роль політики згуртованості ЄС у мінімізації та зменшенні відмінностей у рівні економічного розвитку держав – членів ЄС» (проф. А. Пансер-Цибульська, Вроцлавський економічний університет); - «Реформа децентралізації в Україні» (ІРД НАН України). <p>Участь у семінарі взяли студенти Лодзького університету.</p>
IV Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та	Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки	5-7. 06. 2019 р.	с. Світязь, Волинська область	<p>Проблематика конференції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Економіка регіонів України: зміни та вектори розвитку; - Об'єднані територіальні громади: досвід функціонування, уроки на перспективу.

1	2	3	4	6
орієнтири подальших реформ» в рамках Економічних дискусій на Світазі				Обговорено пропозиції для центральних та регіональних органів влади щодо шляхів підвищення ефективності регіональної політики в Україні.
Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика управління в умовах суспільних викликів і трансформацій»	Львівський інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом	6.06. 2019 р.	м. Львів, Львівський інститут МАУП	Проблематика конференції: - Суспільні трансформації: проблеми соціалізації особистості. - Управління освітніми процесами в суспільстві знань. - Управління фінансовими системами на мікро-, мезо- і макрорівнях. - Безпека бізнесу та ризик-менеджмент в умовах суспільних викликів і трансформацій. - Соціальна економіка та соціальна безпека в умовах суспільних трансформацій. Опубліковано збірник матеріалів доповідей конференції.
VIII Міжнародна наукова конференція «Сталий розвиток в управлінні та фінансах: наука-бізнес-самоврядування» / VIII konferencja naukowa „Zrównoważony rozwój w zarządzaniu i finansach: nauka – biznes – samorząd”	Факультет управління Ченстоховської політехніки; Вища банківська школа в Познані (філія у Хожуві); Університет Яна Кохановського (Кельце)	25-26. 06. 2019 р	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; м. Ченстохова, Факультет управління Ченстоховської політехніки	Проблематика конференції: - Відносини бізнес-самоврядування в контексті регіонального розвитку. - Управління регіональним та місцевим розвитком: фінансовий та екологічний аспект. - Управління інноваційними процесами в бізнесі та самоврядуванні. - Міжнародне наукове співробітництво – виклики та добрі практики. Матеріали доповідей у формі статей опубліковані у виданнях установ-партнерів.

1	2	3	4	6
Тренінг «Побудова раціонального Time- менеджменту для молодих науковців»		24.09. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Ментором тренінгу к.е.н. Іванюк У.В. представлено принципи Time-менеджменту та спеціальні інструменти для раціонального використання робочого часу. Проведено дискусію з даної проблематики.
Урочисте засідання Вченої ради Державної установи «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» з нагоди 25-річчя.		17.10. 2019 р	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Обговорення здобутків та перспектив подальшої діяльності уста- нови.
Міжнародна науково- практична конференція «Актуальні проблеми охорони навколишнього природного середовища прикордонних районів України та Польщі»/ Międzynarodowa konferencja naukowa i praktyczna «Aktualne problemy ochrony środowiska obszarów przygranicznych Ukrainy i Polski»	Західний науковий центр НАН України та МОН України; Представн ицтво Польської академії наук в Києві; Інститут екології Карпат НАН України	23- 25.10. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Обговорено питання екологічного оподатку- вання та вдосконалення управління транскор- донними природними ресурсами в українсько- польському прикор- донні, а також стан чистоти рік та повітря, використання лісових ресурсів, викиди парни- кових газів, екологічні проблеми поводження з відходами. Доповіді учасників кон- ференції будуть опуб- ліковані в польських наукових фахових виданнях.
Науково- практичний семінар для		29 10. 2019 р	м. Львів, ДУ «Інститут	Отримання практичних знань з побудови аналі- тичних картосхем та ви-

1	2	3	4	6
молодих вчених «Картографічна триада: знак, образ, інформація»			регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	користання графічних редакторів для створен- ня власних картографіч- них основ адміністра- тивно-територіальних одиниць будь-якого рів- ня (керівник семінару – к.г.н. Теслюк Р.Т., ІРД НАН України).
X Всеукраїнська науково- практична конференція «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово- економічної системи України»	Львівський торговельно- економічний університет, Львівський національ- ний університет ім. І.Франка	21 11. 2019 р.	м. Львів, Львівський торговельно- економічний університет	Обговорено проблеми фінансової системи України та рекомендації щодо реалізації стратегії її реформування з урахуванням глобалі- заційних, національних та регіональних особли- востей розвитку.
Круглий стіл «Міграційна активність молоді Карпатського регіону України: середовище формування та пріоритети регулювання»		10 12. 2019 р	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Обговорено тенденції і соціально-економічних проблем, пов'язаних з міграційною активністю молоді Карпатського ре- гіону України та обгрун- товано рекомендації з удосконалення мігра- ційної політики.
Науково- практичний семінар для молодих вчених «Сучасні методи економічного моделювання»		12.12. 2019 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Отримання практичних навичок використання програмного забезпечення <i>OnFront</i> і <i>Statistica</i> (керівник семінару – д.е.н., проф. Флейчук М.І, Львівський торговельно- економічний університет.

VII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. **Стале ендегенне зростання регіонів України в умовах децентралізації:** колективна монографія / ред. д.е.н., проф. І.З.Сторонянська; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України». Львів, 2019. 501с. (Ум.друк.арк. – 43,8 д.а.). Наклад 300 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). ISBN 978-966-02-4252-4 (серія), ISBN 978-966-02-8962-8.
2. **Просторова організація бізнесу в регіонах України: форми та механізми регулювання:** монографія у 2-х томах. / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України»; наук. ред. М.І. Мельник. Львів, 2019.
Т.1: 377 с. (Ум.друк.арк. – 30,24 д.а.). Наклад –300 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8886-7 (загальний). ISBN 978-966-02-8887-4.
Т.2: - 330 с. (Ум.друк.арк. – 27,07 д.а). ISBN 978-966-02-8888-1.
3. **Тимечко І. Р. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритети розвитку:** монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України”. Львів, 2019. 444 с. (Ум.друк.арк. – 25,8 д.а.). (Серія «Транскордонне співробітництво» – ISBN 978-966-02-4251-7). ISBN 978-966-02-8971-0.
4. **Патицька Х. О. Фінансово-економічний потенціал територіальних громад: механізми функціонування та активізації:** монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України”. Львів, 2019. 209 с. (Ум.друк.арк. – 10,15 д.а.) (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-9006-8 (*електронне видання*). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190007.pdf>.
5. **Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання** / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. (Ум.друк.арк. –16,2 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-9022-8. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190006.pdf>.
6. **Біль М. М. Просторова мобільність населення: теорія, методологія, практика :** монографія. Львів : ПАІС, 2018. 392 с. (Ум.друк.арк. –22,8 д.а.). Тираж 300 примірників – ISBN 978-617-7694-08-2.

7. **Риндзак О. Міграційна політика в Україні: виклики та інтеграційні перспективи:** монографія / наук. ред. д. е. н., проф. У. Я. Садова. Львів: Каменяр, 2019. 420 с. (Ум.друк.арк. –24,2 д.а.). Тираж 300 примірників. ISBN 978-966-607-529-2.
8. **Кудря Я. В. Управління інвестиційними ризиками промислових підприємств:** монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України”; [наук. ред. С. О. Іщук]. Львів, 2019. 174 с. (Ум.друк.арк. – 14,1 д.а) (Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі» – ISBN 978-966-02-4252-0). ISBN 978-966-02-8902-4 (електронне видання). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190010.pdf>.
9. **Enterprises development on the basis of investment risks management :** monograph [the 1-st ed.] / Ya. Kudria, R. Pukala ; [Ed. M. M. Petrova]. Sofia: Printing-office of Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2019. 200 p. (12,50 p.s.). ISBN 978-954-322-998-7. (Я.В. Кудрі належить 10,34 д.а.).
10. **Cross border cooperation of Ukraine with the EU countries: current challenges and possibilities: monograph** / Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine; Ed. Kh. Prytula. Lviv, 2019. 220 p. (Умов.- друк. арк. – 12,6 д.а.) (Series «Cross-border cooperation». ISBN 978-966-02-4251-7). Circulation 120 copies. ISBN 978-966-02-8889-8.
11. Гринчишин І. М., Біль М. М., Лещух І. В., Патицька Х. О., Попадинець Н. М. **Зміцнення спроможності територіальних громад на основі ефективного використання ендегенного потенціалу:** монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 250 с. (17,5 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). Наклад 300 прим. ISBN 978-966-02-9171-3.

**Наукові та науково-аналітичні видання, наукові доповіді,
методичні рекомендації, брошури, препринти:**

1. **Потенціал розвитку деревообробних виробництв у регіонах України:** наукове видання / С. О. Іщук, Л. Й. Созанський, Л. П. Коваль, О. В. Ляховська; ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України”; [наук. ред. С. О. Іщук]. Львів, 2019. 109 с. (Ум.друк.арк. – 14,25 д.а.). (Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі» – ISBN 978-966-02-4252-0). ISBN 978-966-02-8944-4 (електронне видання). URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190037.pdf>.

2. **Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття:** наукове видання / наук. ред. У.Я. Садова. Львів, 2019. 110 с. (Ум.друк.арк. – 12,78 д.а.). Тираж 100 примірників. ISBN 978-966-02-8819-5.
3. **Територіальний розвиток і регіональна політика: регіональні економічні тренди та детермінанти регіональної політики:** наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України»; наук. ред. І.З. Сторонянська. Львів, 2019. 92 с. (Ум.-друк. арк. – 13,8 д.а.). Тираж 100 примірників. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). ISBN 978-966-02-4252-4 (серія). ISBN 987-966-02-83524-8.
4. **Інклюзивний вимір розвитку міст – центрів ділової активності України: тенденції та перспективи :** наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор М.І. Мельник. Львів, 2019. 55 с. (8,4 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). Тираж 100 прим. ISBN 978-966-02-4252-4 (серія).
5. **Формування середовища освітньої міграції населення Карпатського регіону: підхід до оцінювання.** Методичні рекомендації / наук. ред. Т. Г. Васильців; Л.К. Семів, У.Я. Садова, В.Я. Бідак. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 32 с. (1,5 д.а.). Тираж 100 примірників. ISBN 978-966-02-9056-3.
6. **Оцінювання середовища міграційної активності населення.** Методичні рекомендації / Т.Г. Васильців, О.О. Левицька, О.П. Мульська; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 41 с. (1,5 д.а.). Тираж 100 примірників. ISBN 978-966-02-9055-6.
7. **Прикордонні громади Західного регіону України: сучасні тенденції та перспективи економічного розвитку:** науково-аналітична записка / Х.М. Притула, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 43 с. (Ум. друк. арк. – 3,89 д.а.). Наклад 100 прим
8. **Вовканич С.Й. Ідеологічні засади державотворення в умовах глобалізації гібридизації – правоцентризм, пересновування розбудови та захисту національної держави титульного народу:** препринт /Львів: ІРД НАН України, 2019. 35 с. (Ум.-друк. арк. 2,2 д.а.). Наклад 100 примірників.
9. **Оцінка функціонування мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області :** науково-аналітична доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені

М.І. Долішнього НАН України»; [наук. ред. Х.М. Притула]. – Львів, 2019. 195 с. (Ум. друк. арк. – 21,66 д.а.). (Серія «Транскордонне співробітництво» – ISBN 978-966-02-4251-7). ISBN 978-966-02-9061-7. Тираж 100 прим.

10. **Соціально-економічний розвиток територіальних громад Центральної України в умовах децентралізації: науково-аналітична доповідь** / наук. ред. І.З. Сторонянська. Львів: ІРД НАНУ. 2019. 91 с. (Ум.-друк. арк. – 15,1 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-9099-0.

11. **Соціально-економічне становище об'єднаних територіальних громад : Захід VS Центр : науково-аналітичне видання** / І. Сторонянська, А. Максименко, О. Левицька, Х. Патицька, З. Сірик / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 64 с. (Ум.-друк. арк. – 9,6 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4).

12. **Потенціал територіальних громад : оцінювання та напрями підвищення ефективності використання : науково-аналітична доповідь** / І. М. Гринчишин, М. М. Біль, І. В. Лещух, Х. О. Патицька, Н. М. Попадинець / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». Львів, 2019. 127 с. (8,5 д.а.). (Серія «Проблеми регіонального розвитку» – ISBN 978-966-02-4252-4). Наклад 100 прим. ISBN 978-966-02-9145-4.

13. **Інформаційний бюлетень «Інструменти економічного розвитку місцевих громад: кращі європейські практики у сфері ТКС» Newsletter “Instruments of local communities’ economic development: best European practices in the sphere of CBC”. Series 1. Euroregions, ECGs, EGTCs, etc”** / Х. Притула, Я. Калат, О. Демедюк. Львів: ІРД НАНУ, 2019. 43 с. (Ум. друк. арк. – 2,5 д.а.)

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка»*, який внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук. Журнал з 2012 року включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

В журналі висвітлюються теоретичні та прикладні питання, пов'язані з формуванням та реалізацією державної регіональної політики в Україні, проблемами соціально-економічного життя її регіонів. Подаються офіційні матеріали, ділова інформація, повідомлення, рецензії. Журнал орієнтований на науковців, викладачів,

управлінців, спеціалістів народного господарства, підприємців, аспірантів.

У 2019 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 45,59 д.а.

Інститутом видається *збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»* Збірник наукових праць внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук, наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2016 р. №820. З 2014 року збірник включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

У збірнику висвітлюються результати досліджень інституційних та соціально-економічних проблем розвитку України на макро-, мезо- та макрорівнях, залучаючи до публікації авторів, які здійснюють науково-дослідну роботу у різних сферах економіки.

Для науковців, викладачів вищої школи та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями в галузі економічної теорії та регіональної економіки, світового господарства та міжнародних економічних відносин, економіко-математичних методів.

Протягом 2018 р. надруковано 7 випусків збірника загальним обсягом 92,63 д.а.

За звітний період науковцями Інституту опубліковано 232 статті, у т.ч.:

- 186 наукових статей у вітчизняних виданнях (з них: 166 статей у вітчизняних періодичних виданнях, 20 статей/параграфів у колективних монографіях);
- 48 статей у зарубіжних виданнях (з них: 36 статей у зарубіжних періодичних виданнях, 12 статей/параграфів у колективних монографіях);
- 197 статей у періодичних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз (161 – у вітчизняних та 36 – у зарубіжних періодичних виданнях), у т.ч. 15 статей – у періодичних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science (9 – у вітчизняних і 6 – зарубіжних виданнях), а також 185 тез у матеріалах конференцій (у т.ч. 13 – за кордоном).

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за звітний рік становить 660,35 д.а., з них співробітникам Інституту належить 580,9 д.а.

Науковці Інституту також висвітлювали актуальні проблеми соціально-економічного розвитку держави та її регіонів у засобах масової інформації. Протягом 2019 року науковці Інституту взяли участь у 13 телепередачах, 6 радіопередачах та дали 34 інтерв'ю у різноманітних телепрограмах і новинах на центральних та регіональних телеканалах.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2019 р.

Монографії		Довідники, науково-популярна література, кількість	Опубліковані наукові видання, довідні, брошури, рекомендації кількість	Статті, кількість				Тези, кількість
Кіль- кість	Обсяг (обл.- вид. арк.)			у вітчиз- няних виданнях	у зару- біжних виданнях	у препринтах	у наукових фахових журналах (вітчизн і зарубіжн.), що входять до міжна- родних баз даних	
12	256,96	—	13*	166	36	-	197	185

* – з них 9 – наукові видання та наукові доповіді

VIII. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2019 р. міжнародне наукове співробітництво Інституту здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами:

- Інститутом аграрної економіки Румунської академії (м. Бухарест);
- Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (м. Варшава);
- Інститутом географії та просторового за господарювання Польської академії наук (м. Варшава);
- Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща);
- Лодзьким університетом (Польща);
- Вищою економічною школою в Білостоку (Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща);
- Інститутом євро регіональних досліджень Університету Орадя (м. Орадя, Румунія);
- Національним інститутом економічних досліджень (м. Кишинів, Молдова);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м. Мінськ);
- Факультетом готелярства та туризму Університету в Крагуєвцях (Сербія).

У звітному році підписано 2 нових угоди про наукову співпрацю із Факультетом управління Ченстоховської політехніки (Польща) та Вищою банківською школою в Познані (Польща). Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітному році були:

- Проблеми суспільно-економічного розвитку прикордонних територій та транскордонного співробітництва;
- Соціально-економічні дослідження сільських територій;
- Просторовий розвиток регіонів;
- Розвиток підприємництва, управління та фінансів в умовах глобалізаційних впливів.

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів; публікація статей у виданнях установ-партнерів; здійснення

наукових досліджень визначеної тематики; підготовка та реалізація спільних проектів, підготовка монографій тощо.

Інститут був безпосереднім співорганізатором 7 міжнародних конференцій та круглих столів (в т.ч. 3 – за кордоном). Проведено також два наукові семінари для молодих вчених, на яких з лекціями виступили науковці з Польщі.

З 2018 р. Інститут є учасником програми ЕРАЗМУС, що створює можливості щодо фінансового забезпечення академічного обміну, закордонних відряджень, створення мережі партнерства та виконання спільних дослідницьких проектів. Створено партнерську мережу з науковими установами Польщі, Угорщини, Румунії та Молдови для реалізації спільного наукового проекту в рамках програми Жана Моне.

З проблематики *суспільно-економічного розвитку прикордонних територій та транскордонного співробітництва*. Інститут співпрацював із науковими установами сусідніх країн – членів ЄС у формі проведення спільних наукових конференцій, здійснення наукових досліджень визначеної тематики, підготовки та реалізації спільних проектів тощо.

Зокрема, 23-25.10.2019 р. у м. Львові було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми охорони навколишнього природного середовища прикордонних районів України та Польщі» /«Aktualne problemy ochrony środowiska ukraińsko-polskiej strefy przygranicznej», співорганізаторами якої виступили: Представництво Польської академії наук в Києві, Західний науковий центр НАН України і МОН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», Інститут екології Карпат НАН України, Яворівський національний природний парк. Захід був присвячений обговоренню актуальних проблем охорони та збереження природних ресурсів прикордонних територій України та Польщі, запобіганню та усуненню негативного впливу господарської діяльності на довкілля. Участь в конференції взяли науковці та практики Польщі та України, зокрема із Львова, Києва, Запоріжжя, Харкова, Луцька, Варшави, Гданська, Любліна, Ярославля. Зважаючи на актуальність проблематики, прийнято рішення про щорічне проведення такого форуму, а наступну конференцію провести у м. Любліні восени 2020 року. Доповіді учасників конференції у формі статей будуть опубліковані у польських наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus та у збірнику матеріалів конференції.

Науковці Інституту взяли участь у Міжнародному науковому семінарі «Транскордонне співробітництво на зовнішніх кордонах ЄС – вивчення уроків від співробітництва між Польщею, Росією, Білоруссю та Україною» / “Cross-border cooperation on European Union external border – learning lessons from partnerships between: Poland, Russia, Belarus and Ukraine” (м. Варшава (Польща), 11-13.12.2019 р.) відбувся. Захід зібрав науковців з Польщі, України, Словаччини, Чехії та Білорусі, фахівців у сфері транскордонного співробітництва. Мета заходу полягала у формуванні мережі науковців-дослідників, які б в подальшому проводили спільні дослідження щодо розвитку транскордонного співробітництва на зовнішніх кордонах ЄС.

Продовжується співробітництво із польськими установами у рамках діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща», створеного у 2013 р. Учасниками цього кластеру є: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», Головне управління статистики у Львівській області, Львівський національний університет імені І.Франка, Львівська обласна спілка економістів України – з української сторони; Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава) – з польської сторони.

За тематикою *соціально-економічні дослідження сільських територій* науковці Інституту співпрацювали з академічними інститутами Польщі та Румунії. Зокрема, у рамках угоди про співпрацю із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава), у звітному році виконувався спільний проект «Розвиток сільських територіальних громад в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади», в рамках якого забезпечувалася підтримка академічних обмінів для проведення спільних досліджень та участі в наукових заходах установи-партнера..

З проблематики *просторового розвитку регіонів* продовжувалася співпраця з географічним факультетом Лодзького університету (Польща) у формі участі у наукових заходах та публікації статей у виданнях установ – партнерів. Так, науковці Інституту взяли участь у XVI Міжнародній науковій конференції «Малі міста: просторовий, соціальний, економічний розвиток» (м. Унсьов (Польща), 24-25.10.2019 р.), а польські студенти та викладачі – у міжнародному

семінарі для молодих вчених з питань регіональної політики, який проводився в Інституті 4.06.2019 р.

Налагоджується співпраця з польськими установами з проблематики розвитку підприємництва, управління та фінансів в умовах глобалізаційних впливів у питаннях організації спільних наукових конференцій; публікації статей у виданнях установ-партнерів; підготовки спільних дослідницьких проєктів.

Так, спільно із факультетом менеджменту Лодзького університету Інститут був співорганізатором IV Міжнародної конференції молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті» /(*«Perspektywy rozwoju przedsiębiorczości w ujęciu międzynarodowym»*) (Лодзь-Львів, 14-17.04.2019 р.). Створена спільна дослідницька група. Підготовлено та опубліковано спільну монографію «Enterprises development on the basis of investment risks management»/«Розвиток підприємств на основі управління інвестиційними ризиками». Подано заявку на конкурс проєктів в рамках програми RITA.

Спільно із Ченстоховською Політехнікою, Вищою банківською школою (Познань) та Університетом Яна Кохановського (Кельце) проведено VIII Міжнародна наукова конференція «Сталий розвиток в управлінні та фінансах: наука-бізнес-самоврядування»/ «*Zrównoważony rozwój w zarządzaniu i finansach: nauka – biznes – samorząd*» (Львів-Ченстохова, 25-26.06.2019 р.). Матеріали доповідей у формі статей опубліковані у виданнях установ-партнерів.

З цієї проблематики науковці Інституту також взяли участь у ряді конференцій за кордоном, зокрема у: Міжнародній науковій конференції «виклики для страхових ринків в Центральній-Східній Європі»/«*Wyzwania dla rynków ubezpieczeń w Europie Środkowo-Wschodniej*» (м. Краків (Польща), 5.07. 2019 р.), Міжнародній конференції «Сучасні питання економіки»/ «*Contemporary issues in economy*» (м. Торунь (Польща), 27-28 червня 2019 р.); III Міжнародна наукова конференція «Від Балтійського до Чорного моря: формування сучасного економічного простору»/ «*From the Baltic to the Black sea: the formation of modern economic area*» (м. Рига (Латвія), 23.08.2019 р.), VII Міжнародній науковій конференції «Активність господарюючих суб'єктів у змінних економічних умовах»/«*Aktywność podmiotów gospodarczych w zmieniających się warunkach ekonomicznych*» (м. Ярослав (Польща), 27-28.06.2019 р.) та ін.

Загалом за звітний період науковці Інституту взяли участь у 14 міжнародних конференціях, круглих столах, семінарах за кордоном та у 28 – в Україні. За 2019 рік науковцями Інституту опубліковано в зарубіжних наукових виданнях 1 монографію, 12 параграфів в колективних монографіях, 36 статей та 13 тез.

Слід відзначити забезпечення протягом останніх 6-х років входу періодичних наукових видань Інституту – журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS.

Протягом 2018 року здійснено 14 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у конференціях, семінарах та зустрічах, в т.ч. 6 – за безвалютним обміном. За цей період прийнято 28 іноземних вчених. Д.е.н., проф. Стадницький Ю.І. читає лекції в Політехніці Свентокшиській (м. Кельце, Польща).

У звітному році Інститутом продовжувалися дослідження за міжнародним грантом за результатами конкурсу проектів ЕРАЗМУС+ 2018 Програми Європейського Союзу за підтримки Європейського інструменту сусідства (European Neighborhood Instrument). Проект «Стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС: кращі практики країн Східного партнерства», спрямований на поглиблення і поширення європейських знань щодо шляхів покращення економічного зростання місцевих громад у прикордонних регіонах країн Східного партнерства. Інститут є координатором проекту, партнери проекту – наукові установи Румунії, Польщі, Угорщини та Молдови.

Так, 7-9.05. 2019 р. у м. Орадя (Румунія) проведено Міжнародний круглий стіл на тему «Транскордонне співробітництво в країнах-членах ЄС: теоретичні основи і кращі практики», організований в рамках проекту. Захід об'єднав понад 50 фахівців у сфері транскордонного співробітництва з п'яти країн Європи (України, Румунії, Польщі, Угорщини та Молдови), які провели дебати за такими тематичними напрямками:

- Європейські теоретичні студії в сфері розвитку транскордонного співробітництва.
- Методології оцінки транскордонного співробітництва.
- Сучасні виклики у розвитку транскордонного співробітництва між державами-членами ЄС.

- Питання розвитку транскордонного співробітництва на зовнішніх кордонах ЄС.

За результатами міжнародного круглого столу опублікований збірник статей та ключових тез.

Згідно з умовами грантової програми у звітному році забезпечено співфінансування проекту з боку НАН України. За результатами досліджень у звітному році опубліковано монографію та інформаційний бюлетень..

У 2019 році спільно із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук також виконувався науковий проект «Розвиток сільських територіальних громад в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади» (Розпорядження Президії НАН України №687 від 8.12.2017 р. «Про затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук», на період 2018-2020 рр.). Метою проекту є вивчення та порівняння процесів децентралізації в на рівні сільських територіальних громад, а також спільне розроблення пропозицій для таких реформ в Україні, з урахуванням польського та європейського досвіду.

Зокрема, в рамках цього проекту, науковці Інституту взяли участь у конференції та круглому столі, які проводилися установою-партнером, а польські науковці – у 2-х конференціях, що проводилися Інститутом. У звітному році в Інституті проведені 2 робочі зустрічі польських та українських учасників проекту (3.05.2019 р. та 7.06.2019 р.). Підготовлено ряд спільних публікацій.

Активну участь розвитку міжнародного співробітництва установи беруть молоді вчені. Зокрема, 6 молодих науковців Інституту взяли участь в якості доповідачів у роботі IV Міжнародної конференції молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті»/«Perspektywy rozwoju przedsiębiorczości w ujęciu międzynarodowym» (Лодзь-Львів, 14-17.05.2019 р.).

10-12.06.2019 р. у Центрі навчання та рекреації «Енергетик» (м. Краснобруд, Польща) відбувся Міжнародний семінар «XXIV Варшати економістів-аграрників»/«XXIV workshop of agricultural economists», в якому в рамках співпраці між Інститутом розвитку села та сільського господарства Польської академії наук та ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», взяли

участь молоді науковці Інституту к.е.н. Левицька О.О., к.е.н. Мульська О.П. та к.соц.н. Максименко А.В..

К.е.н. Левицька О.О. отримала та виконала грант Асоціації регіонального розвитку (RSA) для молодих вчених на участь у Міжнародній конференції «Метрополії і периферійні території країн Центральної та Східної Європи: нові виклики для ЄС, національні та регіональні політики» (м. Люблін (Польща), 11-13.09.2019 р.).

К.соц.н. Максименко А.О. отримала стипендію за Конкурсом на отримання грантів для візитів молодих українських учених на місячний термін до Польщі згідно з Протоколом до Угоди про наукове співробітництво між Польською академією наук і Національною академією наук України та здійснила стажування у відділі соціології села в Інституті розвитку села та сільського господарства Польської академії наук.

Загалом, на стажуванні у Польщі у звітному році перебували 5 працівників установи, Словаччини – 1, Болгарії – 1.

. У 2019 р. в Інституті пройшов стажування 1 польський науковець з Лодзького університету.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської Академії природничих наук (м. Ганновер). Д.е.н. Притула Х.М. є членом редколегії журналу «Eurolimes» (Румунія, Інститут єврорегіональних студій (Орядея). Д.е.н., проф. Мокій А.І. членом редколегії журналу «Barometr Regionalny. Analizy i Prognozy» (Республіка Польща / Вища школа управління та адміністрації (Замосць)).

У 2020 році основна увага у питаннях міжнародного співробітництва буде приділена організації спільних досліджень з питань: розвитку транскордонного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності регіонів України; використання досвіду країн ЄС з розробки стратегій смарт-спеціалізації; розвитку місцевого самоврядування та сільських територій в умовах децентралізації; дослідженню міграційних процесів та прикордонних ринків праці; розвитку підприємництва, управління та фінансів в міжнародному контексті, а також розширенню мережі міжнародних зв'язків Інституту із науковими установами країн ЄС. Передбачаються підготовка спільних проектів та публікацій, проведення спільних конференцій, активізація академічної мобільності працівників Інституту, створення спільних дослідницьких груп з метою підготовки та реалізації спільних проектів.

IX. КАДРИ

На кінець 2019 року в Інституті працювало 109 працівників (з них сумісників – 8).

Серед 68 наукових працівників (сумісників – 6) докторів наук – 16 (сумісників – 4), кандидатів наук – 41 (сумісників – 2).

Середній вік докторів наук – 54 років, кандидатів наук – 41 рік, наукових працівників – 43 рік (форма XIII-1-к додається).

Показники підготовки наукових кадрів

У звітному році два працівники Інституту (випускники аспірантури та докторантури Інституту) захистили дисертаційні роботи захистили дисертаційні роботи на здобуття наукових ступенів відповідно доктора та кандидата економічних наук. Ще 2 докторські та 2 кандидатські дисертації захищено здобувачами Інституту, які були прикріплені в Інституті для підготовки дисертацій на комерційних засадах за індивідуальними угодами (в т.ч. 1 – громадянин Польщі).

Загалом у звітному році докторантами, аспірантами, працівниками та здобувачами Інституту було захищено 3 докторських та 3 кандидатські дисертації. 1 докторську та 2 кандидатські дисертації за спеціальністю 08.00.07 захищено на засіданнях спеціалізованих вчених рад вищих навчальних закладів МОН України, решта дисертаційних робіт захищено на засіданнях спеціалізованої вченої ради Інституту Д 35.154.01 з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка».

Відомості про роботу аспірантури та докторантури

Згідно наказів Міністерства освіти і науки України № 816 від 08.07.2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 08.07.2016 р.» та № 933 від 03.08.2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 02.08.2016 р.» ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, третій (освітньо-науковий) рівень зі спеціальності 051-Економіка, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки з ліцензованим обсягом 15 осіб та зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, галузь знань 07 – Управління та адміністрування з ліцензованим обсягом 15 осіб. Відповідно до отриманих ліцензій в Інституті здійснюється підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру.

У 2019 році на навчання в аспірантуру Інституту прийнято 3 аспіранти за державним замовленням з відривом від виробництва, а саме: 2 аспіранти за спеціальністю 051- Економіка, галузь знань 05- Соціальні та поведінкові науки; 1 аспірант за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, галузь знань 07 – Управління та адміністрування. У звітному році випуску аспірантів не було.

У 2019 році в докторантуру Інституту прийнято 2 докторанти: 1 докторант – за державним замовленням (працівник Інституту) та 1 докторант – за контрактом. У 2019 році завершив перебування в докторантурі Інституту 1 докторант за державним замовленням (з поданням роботи до розгляду на засідання відділу).

Всього станом на 31.12.2019 р. в аспірантурі Інституту навчається 15 аспірантів, в тому числі: 14 – з відривом від виробництва (за державним замовленням).

В докторантурі Інституту перебуває 3 особи: 2 докторанти – за державним замовленням та 1 докторант – за контрактом.

Для підготовки докторських та кандидатських дисертацій на комерційних засадах за індивідуальними угодами в Інституті у звітному році було прикріплено 3 здобувачів.

Відомості про роботу спеціалізованої вченої ради

У звітному році в Інституті функціонувала спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка». За звітний період було проведено 6 засідань ради, де було захищено 2 докторські та 2 кандидатські дисертації. Прийнято до захисту одну докторську та одну кандидатську дисертації.

Відомості про молодих вчених

На кінець 2019 р. в Інституті працювало 27 молодих учених, з них 10 аспірантів.

В установі функціонує Рада молодих вчених (голова Ради – к.е.н. Мульська О.П.), яка здійснює роботу із залучення наукової молоді до участі у наукових конференціях та інших наукових заходах молодих вчених, надає консультації та допомогу молодим науковцям у питаннях здобуття премій, стипендій та грантів для молодих науковців, а також забезпечує співробітництво з радами молодих вчених вищих навчальних закладів та наукових установ.

У 2019 році стипендію Президента України отримували: к.е.н. Попадинець Н.М., к.е.н. Бас-Юрчишин М.А. (до квітня 2019 р.), к.е.н. Патицька Х.О. (з квітня 2019 р.),

Стипендію НАН України отримували: к.е.н. Левицька О.О. (по жовтень 2019 р.), к.е.н. Карп'як М.О. (з листопада 2019 р.), к.е.н. Мульська О.П. (з листопада 2019 р.).

Грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених отримала к.е.н. Назаркевич О. Б.

Грант НАН України дослідницькими групами молодих учених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки отримали: к.е.н. Гринчишин І. М., к.е.н. Лещух І. В., к.е.н.Патицька Х. О.

НДР молодих учених НАН України у звітному році виконували: к.е.н. Лещух І. В., к.е.н. Патицька Х. О.

На стажуванні в закордонних установах у звітному році перебувало 7 працівників установи (в установах Польщі – 5 працівників, Словаччини – 1, Болгарії – 1).

Підготовка спеціалістів спільно із закладами вищої освіти

У галузі підготовки наукових кадрів діяли 1 багатосторонній договір (щодо створення науково-навчального комплексу «Економосвіта, 2003 р.) та низка двосторонніх договорів з вищими навчальними закладами та науковими установами.

Зокрема, з метою розвитку співпраці у сфері навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти діють договори про співпрацю: з Київським університетом права Національної академії наук України (від 15.06.2016 р.); з Львівським торговельно-економічним університетом (від 1.06.2016 р.); з Українським католицьким університетом (від 1.06.2016 р.).

У звітному році при Інституті функціонували 3 спільних із вищими навчальними закладами філії кафедр: філія кафедри банківської справи Львівського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» (згідно угоди від 25.05.2015 р.); філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (угоду оновлено 28.05.2019 р.); філія кафедри міжнародних економічних відносин та

управління проектами Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно угоди від 12.05.2015 р.);

Також діють угоди про співпрацю: із Львівським національним університетом ім. І.Франка на проведення практики (стажування) студентів (2017);, Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу (2018); з Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки (2015); Мукачівським державним університетом (2019). У звітному році підписано також договір про співпрацю у сфері підготовки фахівців з Університетом державної фіскальної служби України.

Відзнаки вчених Інституту у 2019 році:

- д.е.н., проф. Кравців В.С., д.е.н., проф. Сторонянська І.З. та к.е.н., с.н.с. Жук П.В. стали лауреатами Премії НАН України імені М.І.Туган-Барановського (Постанова Президії НАН України № 40 від 13.02.2019) за цикл праць "Децентралізація влади та реформування адміністративно-територіального устрою в Україні" за результатами конкурсу 2018 року.
- к.е.н. Левицька О.О. нагороджена Премією Президента України для молодих вчених 2019 року за цикл наукових праць: «Розвиток людського потенціалу системи охорони здоров'я України в умовах внутрішніх трансформацій і глобальних викликів (Указ Президента України № 903/2019 від 13.12.2019).
- З нагоди Всесвітнього Дня науки 11.11.2019 р. премії Львівської обласної державної адміністрації та Львівської обласної ради для відомих фахівців отримала д.е.н. Ішук С.О.; для молодих вчених і спеціалістів: к.с.н. Максименко А.О., к.е.н. Попадинець Н.М., к.е.н. Ляховська О.В., к.е.н. Назаркевич О.Б., асп. Кльоба Т.В.
- грамотами Львівської обласної державної адміністрації відзначені: д.е.н. Притула Х.М. – з нагоди Дня науки; д.е.н. Возняк Г.В., к.е.н. Созанський Л.Й., к.геогр.н. Теслюк Р. Т. – з нагоди 25-річчя установи.
- к.е.н. Патицька Х. О. нагороджена дипломом І ступеня, а к.е.н. Попадинець Н.М. – дипломом III ступеня III Конкурсу наукових робіт з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І.Долішнього (17.05.2019 р.).

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У 2019 році Інститут здійснював наукові дослідження, спрямовані на:

формування наукових засад моделі сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах адміністративно-фінансової децентралізації; обґрунтування стратегічних пріоритетів та напрямів удосконалення вітчизняної моделі адміністративно-фінансової децентралізації; формування моделі smart-спеціалізації регіонів України та розробку на цій платформі стратегій розвитку Запорізької та Львівської областей; обґрунтування механізмів управління фінансово-економічним потенціалом територіальних громад Карпатського регіону в контексті забезпечення їх фінансової спроможності; визначення напрямів зміцнення спроможності територіальних громад та стимулювання підприємницької діяльності; обґрунтування закономірностей і ризиків ексклюзивного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України; дослідження проблем регулювання екологічної безпеки регіонів в умовах децентралізації влади; обґрунтування організаційно-економічних форм реалізації потенціалу розвитку переробної промисловості у регіонах України; дослідження процесів структурної трансформації економіки міст Західного регіону України в контексті модернізації національної економіки; оцінювання рівня міграційної активності населення Карпатського регіону та середовища її формування; визначення інструментів стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах; оцінку конкурентних переваг прикордонних регіонів в сучасних умовах та перспектив розбудови пунктів пропуску через державний кордон тощо.

Виконувалось 19 НДР як відомчої, програмно-цільової та конкурсної тематики, так і державної та госпдоговірної. Зросла частка госпдоговірної тематики, науково-дослідних робіт за бюджетною програмою 6541230, науково-дослідних робіт молодих вчених в загальних обсягах фінансування.

Результати фундаментальних та прикладних досліджень висвітлені у монографіях, наукових виданнях, статтях, доповідях, науково-методичних та експертно-аналітичних матеріалах, апробовані на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів. Зросла кількість публікацій науковців Інституту у зарубіжних виданнях та у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

В процесі виконання наукових робіт та впровадження їх результатів Інститут координував свою діяльність з установами Відділення економіки НАН України за основними напрямками своїх

досліджень та співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями.

Інститут здійснював підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру та аспірантуру (на основі ліцензій на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти). Розвивалася співпраця з вищими навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, зокрема в рамках в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта». Науковці установи входять до складу експертних рад при МОН України та беруть участь у проведенні оцінювання установ МОН України.

У сфері міжнародного наукового співробітництва основна увага була приділена підготовці та реалізації спільних проектів, організацій спільних наукових конференцій та круглих столів з актуальних проблем регіонального розвитку, публікації результатів досліджень співробітників Інституту за кордоном. У звітному році Інститутом виконувався міжнародний проект за грантом для проведення досліджень в рамках Програми ЄС ЕРАЗМУС+.

У сфері видавничої діяльності забезпечено публікацію монографій, наукових та науково-аналітичних видань, наукових доповідей, підготовлених науковцями установи. Підтримується регулярний випуск періодичних наукових видань Інституту – журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», та їх входження до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS.

Кадрова політика в Інституті у звітному році була спрямована на збереження та омолодження кадрового складу для забезпечення розвитку та рівня наукової тематики. В Інституті проводиться щорічне оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів відповідно до розробленої методики. Середній вік наукових працівників складає 41 рік, а докторів наук – 54 роки.

Попри позитивні зрушення, актуальним залишається питання фінансового забезпечення діяльності Інституту. Завдяки фінансовій підтримці виконання пріоритетних наукових досліджень за бюджетною програмою 6541230, забезпечено повну зайнятість працівників трьох наукових підрозділів категорії «А». Зросли надходження до спецфонду від оренди приміщень, що дозволило вирішувати питання оплати комунальних послуг, послуг зв'язку, видавничої діяльності. Разом з цим, залишається невирішеним питання повної зайнятості працівників інших підрозділів..

В контексті стратегічних завдань, які ставляться перед економічною наукою в сучасних умовах, особлива увага у діяльності Інституту у 2020 році буде звернута на:

- здійснення на високому науковому рівні досліджень, які відповідають головним напрямам наукової діяльності Інституту;
- активізацію роботи щодо подальшого збільшення частки конкурсної та госпдоговірної тематики в загальних обсягах фінансування, залучення коштів з національних і зарубіжних джерел та міжнародних наукових програм для виконання наукових досліджень;
- зростання обсягів публікацій матеріалів досліджень у найбільш рейтингових наукових періодичних виданнях та практичного впровадження результатів досліджень, особливо на рівні центральних органів виконавчої та законодавчої влади;
- подальшу інтеграцію установи у європейський науковий простір, розширення мережі зв'язків із науковими установами країн ЄС, активізацію зусиль у питаннях спільної підготовки та реалізації проектів в рамках наукових програм ЄС;
- продовження роботи з включення періодичних наукових видань Інституту до інших міжнародних наукометричних баз;
- підготовку наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»

(на 1.01.2020 р.)

	Рік утворення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
1	2	3	4
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій; соціально-демографічний потенціал регіонів та міграційні процеси; прогнозування розвитку сільських територій; розвиток виробничої сфери та інвестиційна діяльність в регіонах; формування та реалізація регіональної структурної політики.
1. Відділ регіональної екологічної політики та природо- користування	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення; теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм; обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону; наукові основи та механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації.
2. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, д.е.н., професор	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації державної регіональної економічної політики в умовах формування моделі сталого, розумного та інклюзивного зростання; розробка інструментарію організаційно-ресурсного забезпечення регулювання

			регіонального розвитку; аналіз і оцінка економічного потенціалу регіонів та визначення напрямів активізації інноваційної діяльності в регіонах; розробка стратегій соціально-економічного розвитку регіонів та програмно-проектних документів з проблем регіонального розвитку.
3.Відділ просторового розвитку	2005	МЕЛЬНИК Мар'яна Іванівна д.е.н., професор	Теоретичні та методологічні засади просторового розвитку та організації економіки територіально-суспільних систем (ТСС) різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів); дослідження інституційних, просторових, економічних, інноваційно-технологічних та структурно-функціональних трансформацій і дисбалансів територіального розвитку; розробка методичних підходів до оцінювання соціально-економічного потенціалу та ефективності розвитку різних ТСС; дослідження сучасних тенденцій розвитку урбаністичних процесів; обґрунтування перспективних напрямів, механізмів та інструментів просторового розвитку, в т.ч. його інституційного проектування; розробка стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку різних ТСС.
– Сектор транскордонного співробітництва	1975	ПРИТУЛА Христина Мирославівна д.е.н., с.н.с.	Теоретико-методологічні засади розвитку транскордонних регіонів та транскордонних ринків в умовах глобалізації світових економічних процесів; прогнозно-аналітичне обґрунтування стратегій підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів України; розробка спільних стратегій розвитку транскордонних регіонів за участі прикордонних територій України; створення та науково-експертний супровід інформаційно-аналітичних платформ у сфері функціонування транскордонних ринків; розробка систем управління транскордонними екосистемами; дослідження сучасних форм просторової організації економічної діяльності у транскордонному просторі

4. Відділ проблем соціально-гуманітарного розвитку регіону	2009	ВАСИЛЬЦІВ Тарас Григорович, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні та прикладні засади дослідження проблем людини і середовища її життєдіяльності, відтворення людського потенціалу, формування і реалізації механізмів та інструментів регіональної соціальної та гуманітарної політики, подолання дисбалансів і проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, зокрема у сферах відтворення населення, трудового потенціалу, міграційних процесів, ринку праці та зайнятості.
5. Відділ регіональної фінансової політики	1990	СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н., професор	Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку; джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів; особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.
6. Відділ проблем реального сектору економіки регіонів	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Розробка моделей оптимізації структури економіки регіонів України на засадах Європейської платформи смарт-спеціалізації; формування системи пріоритетів імпортозаміщення та визначення перспективних напрямків нарощення експортного потенціалу регіонів; обґрунтування стратегічних орієнтирів розвитку машинобудування на основі комплексних оцінок ланцюгів доданої вартості та інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів; розробка регіональних стратегій розвитку будівельної індустрії і транспортно-логістичних систем на засадах міжсекторальної та міжрегіональної взаємодії; створення інформаційно-аналітичної платформи для стимулювання капіталовкладень у реальний сектор економіки, виходячи з пріоритетів регіонального розвитку; розробка економіко-математичних методів та моделей удосконалення виробничого, операційного та фінансового менеджменту на мікрорівні.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Підготовлено і подано розробок	90	72	79	76	57	56	56	47	53	55
З них впроваджено:	65	53	60	45	39	39	47	37	37	44
<i>в т. ч. на рівні центральних органів влади</i>	38	23	16	15	9	12	13	12	18	19

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Монографії	17	14	14	20	11	14	11	8	4	12
Наукові видання та доповіді	-	-	-	-	4	6	3	5	8	10
Брошури	11	12	6	8	12	4	3	8	4	3
Довідники	1	3	3	1	-	-	1	-	1	-
Підручники	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Навчальні посібники	5	6	-	-	2	-	1	-	-	-
Наукові статті, у т.ч.	409	387	402	387	360	266	237	232	223	232
в Україні	379	374	375	323	283	227	184	186	189	186
за кордоном	30	13	27	64	77	39	53	46	34	48
ут.ч. у період виданнях, включених до наукометричних баз даних		25	27	43	74	123	116	163	152	197

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2010	136	75	19	42
2011	139	77	19	44
2012	138	78	19	44
2013	131	78	18	42
2014	122	77	18	38
2015	114	69	12	43
2016	113	73	14	43
2017	109	70	15	39
2018	113	73	18	43
2019	109	68	16	41

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Аспіранти, всього	33	27	29	21	22	24	21	15	12	15
у т.ч.										
денної форми навчання	12	11	13	9	9	13	13	12	11	15
заочної форми навчання	21	16	16	12	13	11	8	3	1	-
Докторанти	7	9	8	5	4	4	6	4	2	3

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2010	3	11	2	17	5	28
2011	2	2	3	13	5	15
2012	1	4	1	21	2	25
2013	4	5	2	3	5	8
2014	1	10	1	9	2	19
2015	1	5	-	6	1	11
2016	4	7	2	1	6	8
2017	2	2	2	3	4	5
2018	1	3	-	2	1	5
2019	1	1	2	2	3	3

Обсяг фінансування Інституту за період 2010-2019 рр. (тис. грн.)

Вид тематики	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Фундаментальні дослідження	4667,4	4165,1	4926,5	5285,1	5203,8	5003,2	3193,5	4184,6	4960,2	4317,6
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	767,1	1195,4	1446,6	1348,0	1549,3	1476,1	2440,7	3114,6	4798,1	7710,6
Договірна тематика	320,5	189,0	330,0	47,0	48,5	176,5	250,0	40,0	861,4	1012,6
Загальне фінансування	5755,0	5609,5	6703,1	6680,1	6801,6	6655,8	5884,2	7339,2	10619,7	13040,8

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2020 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАНУ	Співорганізатори
1	2	3	4	5
Тренінг для молодих вчених «Управління стресом в сучасних умовах»	лютий	м. Львів	Мульська О.П.	Рада молодих вчених ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України», Міжнародна Професійна Асоціація Коучів і Тренерів
Науково-практичний семінар: для молодих вчених «Економіко-математичне моделювання економічних процесів»	березень	м. Львів	Мульська О.П.	Рада молодих вчених ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»
Міжнародна наукова конференція молодих вчених «Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи»	квітень	м. Львів	Мульська О.П.	Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Науково-навчальний комплекс «ЕКОНОМОСВІТ А», Рада молодих вчених

				ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»
V конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті».	травень	м. Лодзь (Польща) – м. Львів (Україна)	Мищишин І.Р., Мульська О.П.	Лодзький університет
Круглий стіл "Особливості місцевої економічного розвитку транскордонному просторі Україна-Молдова-Румунія"	травень	м.Кишинів, Молдова	Притула Х.М.	Інститут єврорегіональних студій (Румунія); Центр передового досвіду при Варшавській школі економіки (Польща); Університет Дебрецена (Угорщина); Університет Орадя (Румунія), Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (Україна); ECSA («E-Institute») (Молдова)
Наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка НАН України М.І. Долішнього. Круглий стіл «Проблеми та перспективи розвитку переробної промисловості в Західному регіоні»	травень	м.Львів	Іщук С.О.	Регіональна рада підприємців

V Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток та регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ»	червень	с. Світязь Волинської обл.	Кравців В.С., Сторонянська І.З., Демченко В.В.	Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Західний науковий центр НАН України та МОН України
Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика управління в умовах суспільних викликів і трансформацій»	червень	м. Львів	Васильців Т.Г.	Міжрегіональна академія управління персоналом
Міжнародна наукова конференція «Сталий розвиток в управлінні та фінансах. Наука – Бізнес – Самоврядування».	червень	м. Львів (Україна), м. Хожув (Польща)	Сторонянська І.З., Мишишин І.Р.	Політехніка Ченстоховська, Вища банківська школа в Познані (філія в Хожуві)
Дискусійний клуб: «Результативна організація виконання дисертаційного дослідження»	вересень	м. Львів	Мульська О.П.	Рада молодих вчених ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»
Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми охорони навколишнього природного середовища прикордонних районів України та Польщі»/	жовтень	м. Люблін (Польща)	Кравців В.С., Демченко В.В.	Західний науковий центр НАН України та МОН України; Представництво Польської академії наук в Києві; Інститут екології Карпат НАН України
Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених «Сучасний стан та	листопад	м. Львів	Сторонянська І.З., Мульська О.П.	Львівський торговельно-економічний університет

пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України»				
Тренінг «Демографічний прогноз: методи побудови»	грудень	м. Львів	Мульська О.П.	Рада молодих вчених ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДУ «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ» НА 2020 РІК**

№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Кравців В.С. (ISBN 978-966-02-4252-4)				
1.	Територіальні громади в умовах адміністративно-фінансової децентралізації: механізми та можливості розвитку	колективна монографія	березень	Сторонянська І.З.
2.	Передумови, чинники та особливості структурних трансформацій економіки великих і середніх міст Західного регіону України	наукове видання (наукова доповідь)	березень	Мельник М.І.
3.	Міграційна активність студентської та учнівської молоді Карпатського регіону: середовище формування та пріоритети регулювання	наукове видання (аналітична доповідь)	травень	Васильців Т.Г., Риндзак О.Т.
4.	Ексклюзивність регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України: сутність, форми прояву та загрози	наукове видання	червень	Шульц С.Л.
5.	Територіальний розвиток і регіональна політика. Методологія оцінювання потенціалу smart-спеціалізації регіонів	наукове видання (наукова доповідь)	травень	Сторонянська І.З.
6.	Методичні підходи до виокремлення функціональних типів територій та їх соціально-економічна оцінка	наукове видання (науково-аналітична доповідь)	жовтень	Сторонянська І.З.
7.	Регулювання соціально-економічного розвитку регіонів: сучасні проблеми та шляхи вирішення	наукове видання (наукова доповідь)	листопад	Шульц С.Л.

8.	Ефективність використання потенціалу сектору комерційних послуг у забезпеченні соціально-економічного зростання регіонів України	наукове видання (наукова доповідь)	листопад	Мельник М.І.
9.	Методичні засади ідентифікації активів територіальної громади як основи для її економічного розвитку та фінансової спроможності.	наукове видання (науково-аналітична доповідь)	грудень	Сторонянська І.З.
Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Іщук С.О. (ISBN 978-966-02-4250-0)				
1.	Потенціал розвитку харчових виробництв у регіонах України: сировинний аспект	наукове видання	травень	Іщук С.О.
2.	Розвиток переробної промисловості у регіонах України: тенденції та перспективи	колективна монографія	вересень	Іщук С.О.
Книжкова серія «Транскордонне співробітництво» Головний редактор серії: д.е.н., с.н.с. Притула Х.М. (ISBN 978-966-02-4251-7)				
1.	Методика оцінки перспектив розбудови мережі пунктів пропуску через державний кордон.	наукове видання (науково-аналітична доповідь)	лютий	Притула Х.М.
2.	Методика оцінки конкурентних переваг прикордонних регіонів у транскордонному просторі Україна-ЄС шляхом розрахунку інтегрального індексу їх інвестиційної привабливості	брошура	травень	Притула Х.М.
3.	Інструменти економічного розвитку місцевих громад: кращі практики у сфері транскордонного співробітництва. Серія 2. Транскордонні кластери.	брошура (інформаційний бюлетень)	травень	Притула Х.М.

ПЕРІОДИЧНІ ФАХОВІ ВИДАННЯ

Науково-практичний журнал «Регіональна економіка»

1.	“Регіональна економіка”, № 1	березень	Кравців В.С.
2.	“Регіональна економіка”, № 2	червень	Кравців В.С.
3.	“Регіональна економіка”, № 3	вересень	Кравців В.С.
4.	“Регіональна економіка”, № 4	грудень	Кравців В.С.

Збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»

1.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (1/141)	березень	Кравців В.С.
2.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (2/142)	травень	Кравців В.С.
3.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (3/43)	липень	Кравців В.С.
4.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (4/44)	вересень	Кравців В.С.
5.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (5/145)	листопад	Кравців В.С.
6.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (6/146)	грудень	Кравців В.С.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України» у 2019 році: Інформаційне видання.
Львів, 2020. 116 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України», 2020.

Підписано до друку 10.02.2020 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк. 5,99
Тираж 50 примірників

Роздруковано ФОП «Омельченко В.Г.»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.